

LLEGIR LA BÍBLIA EN GRUP

EVANGELI SEGONS MARC

1. LA GUARICIÓ D'UN PARALÍTIC

(Mc 2,1-12)

2. LA PARÀBOLA DEL SEMBRADOR

(Mc 4,1-20)

3. LA MULTIPLICACIÓ DELS PANS

(Mc 6,30-44)

4. L'AUTÈNTICA PURESA

(Mc 7,1-23)

5. LA TRANSFIGURACIÓ DEL SENYOR

(Mc 9,2-13)

6. L'HOME RIC

(Mc 10,17-31)

7. EL CEC DE JERICÓ

(Mc 10,46-52)

8. EL TRIBUT AL CÈSAR

(Mc 12,13-17)

9. LA RESURRECCIÓ DEL SENYOR

(Mc 16,1-8)

Edita:

**Associació Bíblica
de Catalunya**

Equip d'autors:

**Josep Lluís Arín
Agustí Borrell
Josep Escós
Jordi Espí
Jordi Latorre
Joan Magí
Joan Ramon Marín
Joan Nasplesa
Jaume Pedrós
Armand Puig
Damià Roure
Anton M. Vilarrúbias**

Realització:

Palahí, Arts Gràfiques
c/ Canonge Dorca, 1
17001 Girona
Tel. 972 20 26 92
Fax. 972 22 03 93
a/e: info@palahi.es

Portada:

Relleu de la cadira episcopal,
anomenada de Carlemany
(segle XI). Catedral de Girona.
(Fotografia: Josep M. Oliveras)

I.S.B.N.:

84-930108-0-4

Dipòsit legal:

Gi. 893-98

PRESENTACIÓ DE LA VERSIÓ DIGITAL

L'Associació Bíblica de Catalunya hem adaptat al format digital la col·lecció «Llegir la Bíblia en grup», formada per vuit carpetes corresponents als evangelis de Mateu, Marc, Lluc i Joan; i als llibres de l'Èxode, Isaïes, Fets dels Apòstols i Apocalipsi. Aquesta col·lecció va ser editada en format llibre durant els cursos 1998-99 fins el 2006-07, després de la primera edició de la *Bíblica catalana. Traducció interconfessional* (BCI).

Durant aquests anys s'ha fet palès la utilitat d'aquest material com a eina per a l'aprofundiment dels nous textos que es proposen en cada carpeta. Però no només això, sinó que el seu ús capacita les persones interessades per aplicar-ne les mateixes pautes a l'estudi de qualsevol altre text bíblic.

L'era digital en la que ens trobem va fer molt aviat necessari disposar del text de la BCI en aquest format. Actualment, qualsevol creient o interessat pot accedir als llibres de la Bíblia (BCI) des del seu ordinador o mòbil a través de l'aplicació *AppBCI*.

Amb partir de la V Setmana de la Bíblia (any 2021) i de manera progressiva, l'Associació Bíblica de Catalunya donarem accés de manera gratuïta a l'edició digital del conjunt de les Carpetes que conformen la col·lecció «Llegir la Bíblia en grup», començant per la de l'evangeli de Marc. Ho fem amb la mateixa finalitat amb la que el material va ser pensat i editat fa més de vint anys: «Potenciar la reflexió bíblica en grup». Seguim en això les indicacions que ens han donat els bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense i les resolucions del Concili Tarraconense del 1995.

Associació Bíblica de Catalunya

PRESENTACIÓ

L'Associació Bíblica de Catalunya, que compta entre els seus objectius el de contribuir al coneixement de la Paraula de Déu, té el goig de presentar aquests materials de treball per a grups sobre l'evangeli de Marc.

La necessitat de disposar d'una traducció fidel i actualitzada del text bíblic es va veure satisfeta amb la publicació de la *Bíblia catalana. Traducció interconfessional* (BCI). Al mateix temps, però, calia facilitar a les persones interessades en una lectura profitosa de Bíblia els mitjans adequats per a una iniciació senzilla i seriosa. Amb aquest desig es va constituir el «Grup de Divulgació Bíblica» (GEDIB), que ha començat a preparar diversos instruments de treball bíblic per a grups.

La tasca divulgativa de l'Associació s'ha vist fortament encoratjada per les resolucions del Concili Provincial Tarraconense, que en demana la potenciació a totes les diòcesis: «Amb l'objectiu de relançar la pastoral bíblica, els bisbats de Catalunya potenciaran l'Associació Bíblica de Catalunya com a instrument de difusió popular de la Paraula de Déu» (Resolució 54).

D'altra banda, el mateix Concili convida els creients a progressar en una lectura activa i compromesa de la Paraula de Déu, que porti a la pregària i a l'acció: «El Concili encomana a les parròquies i a les altres comunitats eclesials que programin la iniciació del poble de Déu en la lectura espiritual i eclesial de la Sagrada Escriptura, de manera que aquesta lectura comporti la pregària i la contemplació, i condueixi a un estil de vida evangèlic. Una de les maneres de fer-ho pot ser potenciar la reflexió bíblica en grup» (Resolució 57).

Els materials que presentem volen facilitar la realització d'aquestes indicacions conciliars. Es tracta, en concret, de fitxes sobre textos escollits de l'evangeli de Marc. La pauta de treball, que és la mateixa per a cada fitxa, segueix bàsicament un esquema que prové de l'antiga tradició cristiana i que ha estat usat amb fruit durant segles per a una lectura de la Bíblia que porta a una relació més intensa amb Déu i que té conseqüències en la vida dels seus lectors. Aquesta pauta es presenta en un full solt, de tal manera que pugui estar sempre a la vista per orientar les reunions del grup. En aquest mateix full hi ha l'esquema general de l'evangeli de Marc, que és útil per a situar el text concret que es llegeix en el context global de l'evangeli. Lògicament, cal tenir a mà una edició de la Bíblia, i per a determinats aspectes serà convenient de tenir en compte el llibret *Sinopsi de Marc* (Barcelona: Associació Bíblica de Catalunya 1996), que conté el text de l'evangeli segons Marc, amb els textos paral·lels dels altres tres evangelis.

Cada fitxa, amb una presentació atractiva i amb abundància d'il·lustracions, conté tot un seguit d'informacions diverses (històriques, literàries, teològiques), que ajuden a entendre el sentit del text de l'evangeli i obren camins per a la reflexió i l'actualització. El fet que hi hagi nou fitxes respon a la intenció que cada grup, amb una trobada quinzenal, pugui completar el treball sobre l'evangeli en un sol curs. Tanmateix, cada grup podrà adaptar les fitxes a les seves condicions concretes i a les seves possibilitats.

Que l'Esperit, que continua parlant en els textos bíblics i en la vida de cada persona atenta a la seva veu, ens recordi les paraules de Jesús i ens les faci entendre (cf. Jn 14,26).

Grup de divulgació bíblica (GEDIB)
Associació Bíblica de Catalunya

LLEGIR LA BÍBLIA EN GRUP

PAUTA A SEGUIR

<i>Lectio</i>	0. Lectura personal prèvia (abans de la reunió del grup)
	1. Llegim el text 1.1 Invoquem l'Esperit Sant perquè ens ajudi a entendre el text 1.2 Lectura pausada del text en grup 1.3 Preguntes sobre el text: ¿Què ens sorprèn d'entrada? ¿Què és el que no entenem? 1.4 Preguntes sobre la vida: Aquest text, ¿ens recorda alguna experiència que hàgim viscut?
<i>Meditatio</i>	2. Entrem dins el text 2.1 Informacions d'interès • geogràfiques • socioreligioses • simbolismes 2.2 ¿Quin tipus de text comentem (poètic, narratiu, didàctic...)? 2.3 Situem el text en el conjunt de l'evangeli 2.4 Seguim el fil del text (escenes, argument, personatges, diàlegs) 2.5 Paraules amb ressò 2.6 Resseguint la Bíblia • Evangelis sinòptics (Marc, Mateu i Lluc) • Antic Testament • Nou Testament 2.7 El text ens parla: ¿Què hi descobrim?
<i>Oratio</i> <i>Contemplatio</i> <i>Actio</i>	3. Mirem la vida 3.1 Tornem a llegir el text i fem silenci, tenint present allò que vivim personalment i col·lectivament (en l'Església i en la societat) 3.2 Interrogant la nostra vida: ¿Què ens vol dir el text que hem comentat? 3.3 Convidats a pregar 3.4 Units a la fe de l'Església 3.5 ¿Cap a on ens encamina l'Esperit Sant?

Aquest és l'esquema o pauta de cada una de les fitxes. Si feu el treball en dues sessions, podeu dedicar a la primera els punts 1 i 2 i a la segona el 3. Si disposeu de tres sessions, dediqueu al punt 2 la segona meitat de la primera sessió i la segona sessió íntegra.

Si no teniu prou temps per a tot, ometeu els punts 2.1, 2.5 i 2.6.

EVANGELI SEGONS MARC

1,1 Títol

1,2-13 Introducció: predicació de Joan Baptista, baptisme i temptacions de Jesús

PRIMERA PART (Galilea): Jesús, el Messies incompès (1,14-8,30)

A) 1,14-3,6

1,14-15 *Resum de l'anunci de l'evangeli*

1,16-20 *Crida dels primers deixebles*

1,21-45 *Jesús ensenya i guareix amb autoritat*

2,1-3,5 *Controvèrsies amb els mestres de la Llei i els fariseus*

3,6 *Jesús, rebutjat pels dirigents jueus*

B) 3,7-6,6a

3,7-12 *Resum de l'activitat de Jesús: guaricions i exorcismes*

3,13-19 *Elecció dels Dotze*

3,20-35 *Incomprensió dels familiars de Jesús i dels mestres de la Llei*

4,1-34 *Ensenyament de Jesús en paràboles*

4,35-5,43 *Revelació de Jesús en obres poderoses: la tempesta calmada, guaricions de l'endimoniat de Gèrasa, la dona amb hemorràgies i la filla de Jaire*

6,1-6a *Jesús, rebutjat per la gent del seu poble (Natzaret)*

C) 6,6b-8,30

6,6b *Resum de l'ensenyament de Jesús*

6,7-30 *Missió dels Dotze*

Opinions sobre Jesús i mort de Joan Baptista

6,31-44 *Primera multiplicació dels pans*

6,45-56 *Revelació de Jesús en obres poderoses: caminada sobre l'aigua i guaricions a Genesaret*

7,1-23 *Discussió amb els fariseus i els mestres de la Llei*

7,24-37 *Revelació de Jesús en obres poderoses: guaricions de la filla de la sirofenícia i del sord-mut*

8,1-10 *Segona multiplicació dels pans*

8,11-13 *Discussió amb els fariseus*

8,14-21 *Jesús, incompès pels seus propis deixebles*

8,22-26 *Guarició d'un cec a Betsaida*

* 8,27-30 *Pere reconeix Jesús com a Messies*

SEGONA PART (Jerusalem): Jesús, el Fill de Déu que dona la vida (8,27-16,8)

* 8,27-30 Pere reconeix Jesús com a Messies

A) Pujada a Jerusalem: el camí de Jesús i el seguiment dels deixebles (8,31-10,52)

8,31	<i>Primer anunci de la passió, la mort i la resurrecció</i>
8,32-33	<i>Incomprensió dels deixebles</i>
8,34-9,1	<i>Ensenyament sobre el seguiment</i>
9,2-13	<i>Transfiguració de Jesús</i>
9,14-29	<i>Guarició d'un endimoniat</i>
9,30-31	<i>Segon anunci de la passió, la mort i la resurrecció</i>
9,32	<i>Incomprensió dels deixebles</i>
9,33-50	<i>Ensenyaments sobre el servei</i>
10,1-31	<i>Ensenyaments sobre el seguiment: matrimoni, infants, home ric</i>
10,32-34	<i>Tercer anunci de la passió, la mort i la resurrecció</i>
10,35-40	<i>Incomprensió dels deixebles</i>
10,41-45	<i>Ensenyament sobre el servei</i>
10,46-52	<i>Guarició d'un cec a Jericó</i>

B) Jesús a Jerusalem (11,1-13,37)

11,1-11	<i>Entrada de Jesús a Jerusalem</i>
11,12-25	<i>Maledicció de la figuera i purificació del temple</i>
11,27-12,44	<i>Polèmiques de Jesús amb les autoritats de Jerusalem</i>
13,1-37	<i>Discurs sobre la destrucció de Jerusalem i la fi dels temps</i>

C) Passió, mort i resurrecció de Jesús (14,1-16,8)

14,1-11	<i>Complot contra Jesús i unció a Betània</i>
14,12-26	<i>L'últim sopar</i>
14,27-52	<i>A la muntanya de les Oliveres: pregària a Getsemaní i detenció</i>
14,53-72	<i>Interrogatori de Jesús davant del Sanedrí i negacions de Pere</i>
15,1-20	<i>Interrogatori i sentència de Jesús davant de Pilat i burles dels soldats</i>
15,21-47	<i>Crucifixió, mort i sepultura de Jesús</i>
16,1-8	<i>El sepulcre buit</i>
(16,9-20	<i>Apèndix posterior: aparicions de Jesús i missió dels deixebles)</i>

* El reconeixement de Jesús com a Messies per part de Pere (8,27-30) és un text-frontissa entre la primera i la segona part de l'evangeli.

LA GUARICIÓ D'UN PARALÍTIC

(Mc 2, 1-12)

¹ Al cap d'uns quants dies, Jesús entrà novament a Cafarnaüm. Va córrer la veu que era a casa, ² i s'hi aplegà tanta gent que no cabien ni davant la porta. Ell els anunciava la paraula. ³ Llavors vingueren uns homes a dur-li un paralític. El portaven entre quatre. ⁴ Veient que amb tanta gent no podien dur-lo fins a Jesús, van fer un forat al sostre sobre l'indret on ell era i van baixar la llitera on jeia el paralític. ⁵ Jesús, en veure la fe d'aquella gent, diu al paralític: – Fill, et són perdonats els pecats.

⁶ Hi havia allà asseguts uns mestres de la Llei que pensaven: ⁷ «Com és que aquest parla així? Això és una blasfèmia! Qui pot perdonar els pecats sinó Déu?»

⁸ A l'instant, Jesús s'adonà que pensaven així i els digué: – Per què penseu això dins vostre? ⁹ Què és més fàcil, dir al paralític: «Et són perdonats els pecats», o bé dir-li: «Aixeca't, pren la llitera i camina»? ¹⁰ Doncs ara sabreu que el Fill de l'home té el poder de perdonar els pecats aquí a la terra.

Llavors diu al paralític:

¹¹ – T'ho mano, aixeca't, pren la llitera i vés-te'n a casa.

¹² Ell s'aixecà, prengué immediatament la llitera i va sortir a la vista de tothom. Tots quedaren sorpresos i donaven glòria a Déu. Deien:

– No havíem vist mai res de semblant. ■

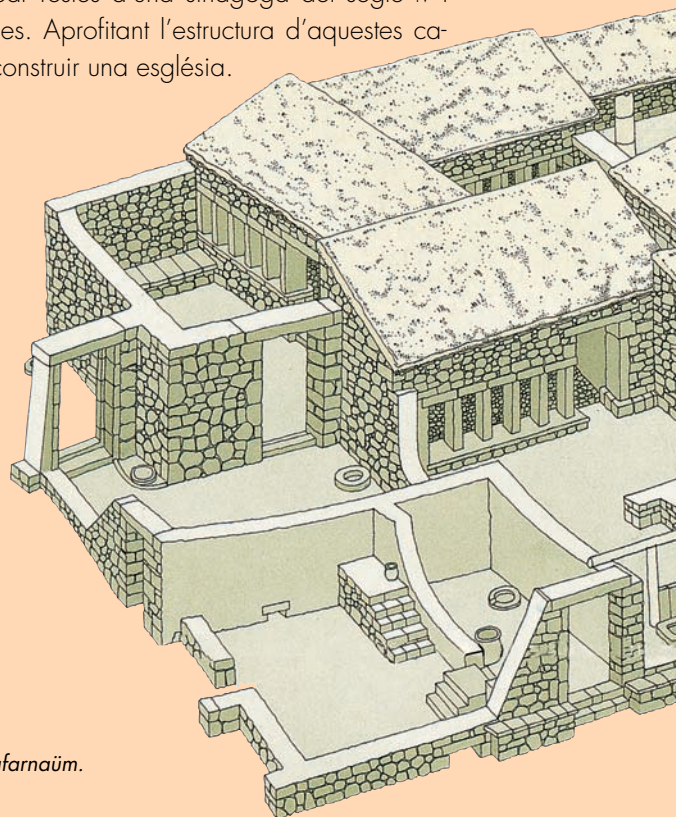
*El paralític guarit.
Catacumbes dels sants Pere i
Marcel·lí (segles III-IV). Roma.*

INFORMACIONS D'INTERÈS

Geogràfiques

Cafarnaüm significa etimològicament «poble de Nahum». I encara, el nom de Nahum (és el nom d'un profeta de l'Antic Testament) es relaciona amb un terme hebreu que significa «misericòrdia». Cafarnaüm és un poble de Galilea, situat al nord-oest del llac de Genesaret, a uns quatre quilòmetres de la desembocadura del Jordà en aquest llac. S'hi poden trobar restes d'una sinagoga del segle IV i d'unes cases. Aprofitant l'estructura d'aquestes cases es va construir una església.

Restes de Cafarnaüm.

Socioreligioses

A Cafarnaüm hi havia la casa de Simó (Pere) i Andreu (Mc 1,29). Jesús hi havia guarit la sogra de Simó. És probable que també Jesús hi visqués (així ho diu Mt 4,13). Si més no, era un lloc on Jesús va actuar-hi de manera particular (Mt 8,5; 11,23; 17,24-27; Lc 4,23.31; 10,15; Jn 2,12; 6,17).

A Cafarnaüm la gent vivia de la pesca, del pasturatge i de l'agricultura. Hi havia, però, un destacament de soldats romans. També s'hi recaptaven impostos (Mc 2,13-14: Levi, fill d'Alfeu, va ser cridat per Jesús a seguir-lo). A més hi havia força gent miserable sense cap més cobertura social que la caritat dels qui els estimaven o la mendicitat. Entre aquests cal pensar en els *malalts*, especialment els qui tenien malalties o dèficits irreversibles (cecs, coixos, sord-muts, leprosos...), per la qual cosa eren considerats legalment impurs.

De fet, tot Galilea, regió a la qual pertany Cafarnaüm, era la

Una reconstrucció de les cases del Cafarnaüm del temps de Jesús.

Sinagoga de Cafarnaüm (segle IV).

Galilea dels pagans (Mt 4, 15), la que comerciava amb els no jueus, la impura. Els galileus eren, per això, més mal vistos que els altres jueus.

En el text trobem igualment els mestres de la Llei. Ells eren els encarregats d'interpretar per al poble la Paraula de Déu, adaptant-la a les necessitats i circumstàncies de cada dia. Els mestres de la Llei estudien el text de la Sagrada Escripura, sobretot el Pentateuc, i l'interpreten basant-se en la tradició dels mestres o rabins antics. Com que eren els experts en allò que la Llei ensenya, reaccionen amb duresa quan Jesús, ocupant el lloc de Déu, perdona els pecats del paralític.

Les restes de la casa de Pere. Recentment s'ha aixecat una nova església al seu damunt.
(Fotografies: P. Ynaraja)

Simbolismes

Els malalts, en el pensament de la gent, havien estat posseïts per un mal esperit que els havia provocat la malaltia. Eren, per tant, considerats *impurs*. I ells, fàcilment acceptaven aquesta condició que els marcava per tota la vida. Els malalts, a Jerusalem, no podien entrar al temple. En canvi sí que els trobem a les sinagogues.

QUIN TIPUS DE TEXT COMENTEM?

La guarició del paralític pertany al que anomenem «relats de miracle». Ara bé, examinant el text amb més detall, es pot veure que sobresurt la frase: *Doncs ara sabreu que el Fill de l'home té el poder de perdonar els pecats aquí a la terra*. El punt central del relat és aquesta afirmació sobre Jesús, anomenat Fill de l'home, entorn de la qual es construeix tota aquesta història.

En el text hi ha també una confrontació entre Jesús i els mestres de la Llei. Jesús duu a terme una acció («perdona els pecats»), i això provoca una protesta per part dels mestres de la Llei. A continuació, Jesús replica l'objecció amb el miracle. El relat acaba amb la lloança a Déu per part de tots.

Jesús allibera els posseïts i cura els malalts.

SITUEM EL TEXT EN EL CONJUNT DE L'EVANGELI

1,14-15	Resum de l'anunci de l'evangeli
1,16-20	Crida dels primers deixebles
1,21-45	Jesús ensenya i guareix amb autoritat – guarició d'un home posseït d'un esperit maligne (1,21-28)– guarició de la sogra de Simó i d'altres malalts (1,29-34)– Jesús predica per tot Galilea (1,35-39)– guarició d'un leproós (1,40-45)
2,1-3,5	Controvèrsies amb els mestres de la Llei i els fariseus – guarició d'un paralític (2,1-12)– Jesús crida Leví i menja amb pecadors (2,13-17)– el dejuni (2,18-22)– les espigues arrencades en dissabte (2,23-27)– un home curat en dissabte (3,1-5)
3,6	Jesús, rebutjat pels dirigents jueus

El relat de la guarició del paralític es troba al començament de l'evangeli. Jesús manifesta el seu poder: allibera els posseïts i cura els malalts. La gent se'n admira, l'escolta, el va a trobar. No paren de buscar-lo i aplaudeixen el que fa. En canvi, els dirigents del poble se senten incòmodes amb el que Jesús fa i diu.

e SEGUIM EL FIL DEL TEXT

La narració té lloc a casa. És la casa de Simó i Andreu on Jesús s'hostatja. Té una sola planta i un terrat al qual es puja per unes escales situades a l'exterior. A l'interior hi ha una sola habitació, on s'hi fa vida, i un rebost, on es guarden els estris domèstics, els vestits i els béns familiars. És relativament fàcil de descobrir el terrat, ja que és fet de canyes i fang compactat. L'escena és del tot espectacular: mentre Jesús parla, foraden el sostre i baixen el paralític ajagut a la llitera! El malalt i els qui el porten tenen tanta fe que superen l'obstacle de la gentada i s'acosten a Jesús per una via ben original. Jesús correspon al seu gest i dona la salut espiritual al paralític: Déu el perdona. El paralític queda guarit per dintre. El pes feixuc del pecat, que el té prostrat a la llitera, ja no existeix. Tot és a punt perquè comenci a caminar. Abans, però, arriba la protesta dels qui més haurien d'aplaudir les paraules de Jesús. On s'és vist que un home ocupi el lloc de Déu i vulgui perdonar els pecats! Això és intolerable i, més encara, és una blasfèmia, un atac als drets de Déu! La protesta és subtil i amagada, però Jesús posa en evidència els pensaments dels dirigents religiosos del poble, els mestres de la llei. Aquests es consideren els defensors de l'autèntica religió i no accepten que Déu hagi

donat a Jesús el poder de perdonar els pecats. Jesús replica amb allò que no es pot negar: els fets. Què és primer, perdonar els pecats del paralític o curar-lo? Primer cal guarir l'arrel del mal i després retornar la salut plena al qui no la té. La salut del cos ve després de la salut de l'ànima. El paralític es posa dret i, portant la llitera com qui porta un trofeu, se'n va a casa seva. És una persona nova. Per a ell, la vida recomença. Així ho veu la gent que dona glòria a Déu pel que acaben de contemplar. A diferència dels mestres de la Llei, replegats en el seu orgull i incapaçs d'entendre què fa Jesús, la gent reconeix que Jesús és realment l'enviat de Déu.

*Jesús guareix el paralític.
Pintura de Teòfanos de Creta (segle XVI) al Monestir de
Stavronikita (Mont Athos).*

e PARAULES AMB RESSÒ

PECAT

És, sobretot, una «ofensa a Déu». Entre els jueus hi havia la creença que Déu, quan s'ofenia, castigava el pecador amb una malaltia. Per això pensaven que tots els malalts crònics i impeditos (cecs, coixos, paralítics, leprosos...) estaven marcats amb la malaltia per culpa del seu pecat o del pecat dels seus pares (Jn 9,2). En algun cas, com el dels leprosos, la llei manava que es veiés qui eren: portaven un vestit especial i havien de fer soroll per alertar sobre la seva arribada.

PERDÓ

S'obtenia presentant en el temple de Jerusalem ofrenes, sacrificis o holocaustos (segons la gravetat del pecat). Però els que tenien una malaltia o un defecte incurable no eren perdonats: els semblava que Déu els havia castigat de manera clara i irrevocable. En certa manera, curar era esmenar la plana a Déu.

FILL DE L'HOME

Aquí es refereix al poder, gran i definitiu, del qui salva o condemna el dia del judici. Aquest és el Fill de l'home, personatge celestial (vegeu Dn 7,13-14), que té la glòria i la reialesa: tot se li ha de sotmetre. També la malaltia. Perdona perquè pot salvar i alliberar. Curant el paralític i perdonant-lo, Jesús mostra el poder que té en tant que Fill de l'home. Allò que s'esperava per al final de la història, ara ja és aquí.

El Crist del judici final. Fresc de Miquel Àngel (1475-1564). Capella Sixtina del Vaticà. Jesús curant i perdonant, mostra el poder que té en tant que Fill de l'home.

Evangelis Sinòptics

La narració de la guarició del paralític també la trobem en Mateu (Mt 9, 1-8) i en Lluc (5, 17-26). Si bé els textos de Mateu i Lluc s'assemblen molt al de Marc, cada evangeli accentua coses diferents. Lluc es fixa en els dirigents religiosos d'Israel, que discuteixen l'actuació de Jesús de perdonar els pecats. A més, Lluc narra l'escena pensant en una casa grega o romana, amb la típica coberta de teules. Mateu, pel seu cantó, subratlla que el poder de perdonar els pecats ha estat donat als homes (vegeu igualment Jn 20,23).

"M'ha enviat... a proclamar als captius la llibertat i als presos el retorn de la llum" (Is 61, 1).

Antic Testament

Només Déu pot perdonar pecats. Així ho diu Isaïes: *Doncs bé, sóc jo, sóc jo qui t'esborra les faltes. Ho vull així. No em recordaré dels teus pecats* (Is 43,25). El mateix Isaïes havia anunciat la gran renovació que hi hauria el dia que Déu decidís manifestar el seu poder: *Aquell dia els sords entendran la lectura del llibre, i els ulls dels cecs hi veuran, alliberats de la foscor. Els desvalguts celebraran de nou les festes en honor del Senyor i els més pobres dels homes s'alegraran del Sant d'Israel* (Is 29, 18-19).

Més conegut és l'anunci d'alliberament, tret també d'Isaïes, que Jesús comenta a la sinagoga de Natzaret, a l'inici de la seva predicació: *L'Esperit del Senyor, Déu sobirà, reposa sobre meu, perquè el Senyor m'ha ungit. M'ha enviat a portar la bona nova als pobres, a curar els cors desfets, a proclamar als captius la llibertat i als presos el retorn de la llum, a proclamar l'any de gràcia del Senyor...* (Is 61, 1-2; vegeu Lc 4, 18-19).

Nou Testament

El paralític és anomenat «fill», igual que ho seran els deixebles en Mc 10,24. Jesús és acusat aquí de blasfem i també ho serà a la passió (Mc 14,64). L'evangeli de Joan també narra la guarició d'un paralític a la piscina de Betzata (Jn 5, 1-18). Aquí, a propòsit del fet que l'home guarit es carrega la llitera en dissabte, es remarca l'oposició dels dirigents jueus per aquest fet.

EL TEXT ENS PARLA

La certesa que Jesús pot curar aquell home impossibilitat, un paralític, mou tota l'escena evangèlica. Hi ha una voluntat d'acostar-se a Jesús, de posar-se davant d'ell. També la gent que escolta és allà en gran nombre, però el paralític i els quatre que el porten se les pensen totes. Qui cerca, troba, i a qui truca, li obren. No hi ha res impossible per als qui creuen. El paralític entra pel sostre, ajagut a la llitera, i surt per la porta, amb la llitera al coll. A dintre, els seus pecats han estat perdonats, i, per tant, ha recobrat la salut. Ha recuperat la seva humanitat. És un home nou, autònom, lliure.

N'hi ha, però, que volen posar un fre al que fa Jesús. Els uns actuaven plens de fe. Els altres són dominats per la sospita. Confiança, allà. Malfiança, aquí. Ens podem malfiar d'algué que perdona? Judiquen Jesús i el condemnen, dins d'ells, per blasfem. Sense més ni més, l'acusen i el rebutgen. Però, pot ser enemic de Déu algú que cura paralítics? L'argument dels mestres de la Llei queda desmuntat. I és que el seu cor no està preparat per a acceptar la bondat de Déu que es manifesta en Jesús, el seu Fill. Jesús s'atansa al paralític i l'anomena «fill», perquè el perdó i la guarició són actes d'amor. El paralític és «fill» perquè

és estimat de Jesús i de Déu, el Pare de tots. La gent senzilla ho entén i se n'alegra. Per a ells, Jesús no és cap blasfem, sinó l'enviat de Déu al món.

El paralític és "fill", perquè és estimat de Jesús i de Déu, el Pare de tots.

TORNEM A LLEGIR EL TEXT I FEM SILENCI

INTERROGANT LA NOSTRA VIDA

- La nostra societat margina malalties, races i ideologies. En cada lloc és diferent. Un hutu deia: «Matar un tutsi no és pecat». Els infectats de SIDA són expulsats de la pròpia família. Els cristians sudanesos són perseguits, mutilats i ignorats per la resta del món. Molts refugiats de països miserables no tenen dret a res i se'ls obliga a retornar amb el risc de trobar la mort per venjança... Ens sembla que a molts, Déu els castiga. Són aquests els pecadors?
- La nostra fe, ¿és insistent com la del paralític? Ens cansem de posar la confiança en el Senyor? Volem que ell ens guareixi de les nostres paràlisis? Quines són?

*Els Emigrants. Pintura de Candido Portinari (1903-1962).
Museu de São Paulo.*

CONVIDATS A PREGAR

- Silenci perquè cadascú es pregunti què ha descobert. Hi pot haver un intercanvi amb els altres.
- Preguem amb una pregària coneguda com el Parenostre («perdoneu-nos les nostres culpes»), el Magníficat o un salm. Us suggerim el salm 40.
- Fem una pregària espontània demanant a Déu d'entendre el que vol de nosaltres i de les nostres comunitats.

UNITS A LA FE DE L'ESGLÉSIA

La fe cristiana convida a veure tota persona com a filla de Déu, amb dret a seure a la taula del Regne amb aquella *multitud tan gran que ningú no hauria pogut comptar* (Ap 7,9). La persona val més que la ideologia, que la malaltia; val més que els diners o el poder. La nostra fe ens fa descobrir cada persona en concret i l'amor preferencial de Déu pels pobres i desvalguts. El temple antic era de pedres; ara el temple són les persones. Som *temples de l'Esperit Sant* (1Co 6,19).

CAP A ON ENS ENCAMINA L'ESPERIT SANT?

- A cada nova marginació haurem de cercar la persona humiliada i li haurem de poder dir: *Aixeca't, pren la teva llitera i camina*. Contemplem així la vida i els gestos de Jesús i sentim la crida a actuar com a deixebles seus. Si et sents cridat a fer alguna cosa pels altres, deixa't portar per l'Esperit: hi ha molta gent que t'espera.
- Som fills en el Fill. L'Església ha rebut el poder de perdonar en nom de Déu. Rebem el perdó i el donem, en els sagraments i en la vida de cada dia. Sap perdonar el qui sap que l'han perdonat.

LA PARÀBOLA DEL SEMBRADOR

(Mc 4, 1-20)

¹ Jesús es posà altra vegada a ensenyar vora el llac. Es reuní tanta gent entorn d'ell, que va haver de pujar en una barca. S'asagué a la barca, dintre el llac, i la gent es quedà a terra, vora l'aigua. ² Ell els ensenyava moltes coses en paràboles. Tot instruint-los deia:

³ – Escolteu: Un sembrador va sortir a sembrar. ⁴ Tot sembrant, una part de les llavors va caure arran del camí; vingueren els ocells i se la van menjar. ⁵ Una altra part va caure en un terreny rocós, on hi

havia poca terra, i de seguida va germinar, ja que la terra tenia poc gruix; ⁶ però, quan sortí el sol, recremà la planta, i es va assecar, perquè no tenia arrels. ⁷ Una altra part va caure enmig dels cards; els cards van créixer i l'ofegaren, i no va donar fruit. ⁸ Però una part de les llavors va caure en terra bona, i va pujar i va créixer fins que donà fruit: unes llavors van donar el trenta, unes altres el seixanta, unes altres el cent per u.

⁹ I deia:

– Qui tingui orelles per a escoltar, que escolti.

*Pixis amb Jesús com a mestre
(segle V). Museus de
Dahlem. Berlin.*

¹⁰ Quan la gent se'n va anar i Jesús s'hagué quedat sol, els qui eren al voltant d'ell juntament amb els Dotze li preguntaven sobre les paràboles. ¹¹ Ell els digué:

– A vosaltres, Déu us confia el disseny secret del seu Regne; en canvi, als de fora, tot els arriba en paràboles, ¹² per tal que

mirin bé, però no hi vegin;

escoltin, però no entenguin,

no fos cas que es convertissin i fossin perdonats.

¹³ I afegí:

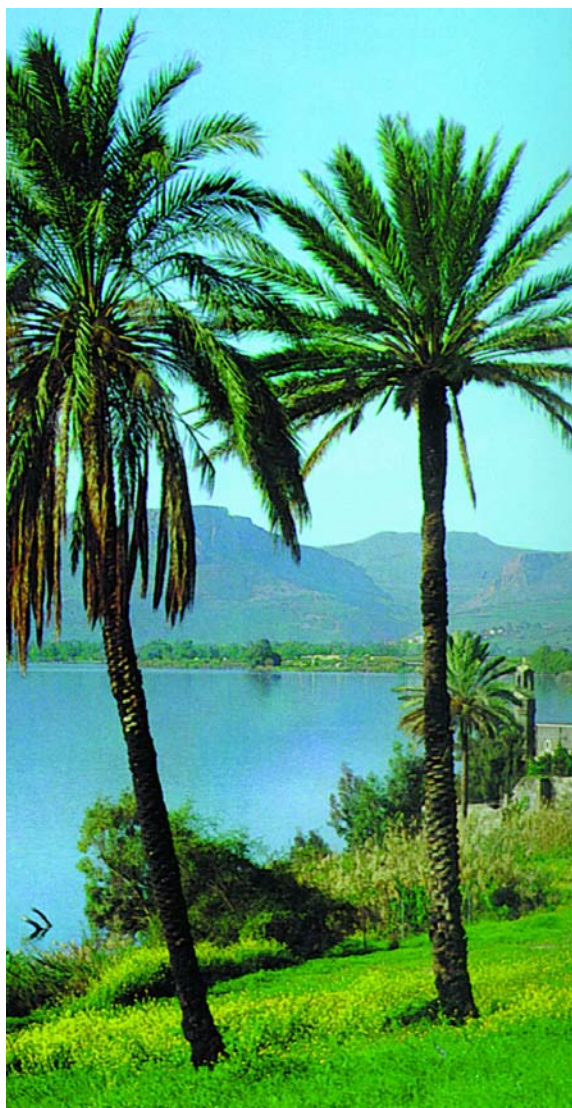
– Si no enteneu aquesta paràbola, com podreu entendre totes les altres? ¹⁴ El sembrador sembra la paraula. ¹⁵ Els uns són els d'arran del camí, on és sembrada la paraula; quan l'han escoltada, tot seguit ve

Satanàs i s'enduu la paraula sembrada en ells. ¹⁶ Els altres són els de la llavor sembrada en un terreny rocós; així que escolten la paraula, de seguida la reben amb alegria, ¹⁷ però no tenen cap arrel dintre d'ells, són inconstants: tan bon punt la paraula els porta tribulacions o persecucions, sucumbeixen tot seguit. ¹⁸ Els altres són els de la llavor sembrada enmig dels cards; aquests són els qui escolten la paraula, ¹⁹ però les preocupacions d'aquest món, la seducció de les riqueses i les altres cobejances els envaeixen i arriben a ofegar-la; per això no dona fruit. ²⁰ Els darrers són els de la llavor sembrada en terra bona; aquests escolten la paraula, l'acullen i donen fruit: uns el

trenta, uns altres el seixanta, uns altres el cent per u. ■

**ENTREM
DINS EL
T E X T**

INFORMACIONS D'INTERÈS

Geogràfiques

Jesús es troba vora el llac, és a dir, el «llac de Genesaret», anomenat també «llac de Galilea» o «mar de Galilea». Està situat al nord de Palestina i limita a l'est amb els Alts del Golan. Als voltants del llac hi ha planes amb bons cultius. La diferència notable de temperatura entre la plana i les muntanyes provoca ventades i tempestats sobre el llac. El llac de Galilea ocupa una extensió de 144 km². Té 21 km de llarg (direcció nord-sud) per 12 km d'ample (direcció est-oest). Prop del llac hi ha fonts termals.

Socioreligioses

Jesús predica vora el llac i s'hi aplega tanta gent per escoltar-lo que es veu obligat a pujar en una barca. Així proclama la paràbola que comentem. No és però una paràbola d'ambient marítim, sinó d'ambient agrícola: un sembrador, unes llavors, una collita... La gent que vivia vora el llac de Galilea eren mig pescadors i mig pagesos i pastors. A la regió s'hi desenvolupava una bona activitat comercial.

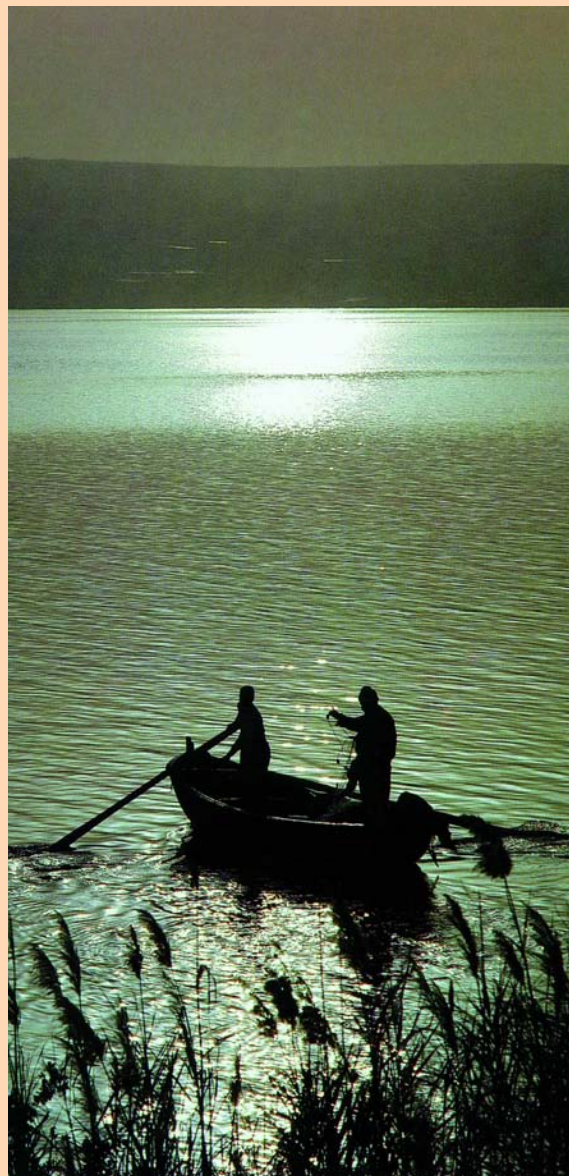
Llac de Genesaret.

Simbolismes

Jesús ensenya vora el llac. Els jueus, que no van ser mai grans mariners, utilitzen la paraula *mar* per indicar el mar Mediterrani i un mar interior o llac, com el llac de Galilea. El mar és, de vegades, símbol de les forces oposades a l'acció de Déu. És el lloc fosc, vinculat als esperits malignes (Mc 5,13). Només Déu el pot dominar, o bé Jesús, el seu enviat (Mc 4,39). En el món nou no hi ha mar (Ap 21,1).

D'altra banda, el *llac de Galilea* simbolitza la separació entre Israel i els pagans: a la riba occidental hi viuen els jueus, el poble escollit, mentre que l'altra riba, la riba oriental, és terra de pagans, terra impura. El mar és el lloc de la predicació de Jesús i significa el pont entre jueus i no jueus. Jesús porta l'evangeli a uns i altres (Mc 3,7-12).

La *barca* representa aquí la cadira, la seu del qui ensenya. Però representa també la comunitat dels deixebles que fan camí amb Jesús.

Barca al llac de Genesaret o mar de Galilea.

QUIN TIPUS DE TEXT COMENTEM?

Els evangelis sinòptics (Mateu, Marc i Lluc) ens presenten sovint Jesús ensenyant en paràboles. El terme *paràbola*, en grec, significa imatge, comparació, metàfora. En hebreu, és una endevinalla, un enigma, una història que il·lustra sobre algun aspecte de la vida. Les paràboles de Jesús són un instrument de diàleg amb els qui l'escolten. Més que sobre teories, volen fer reflexionar sobre les actituds personals. Qüestionen i creen interrogants. Fan prendre partit en relació a la persona de Jesús i el seu missatge. Moltes vegades la paràbola acaba amb una suggerent invitació al seguiment.

Imatges que expressen les comparances que Jesús utilitzava en les paràboles per a parlar del Regne de Déu.

En les paràboles, Jesús es manifesta com algú que coneix la vida quotidiana dels homes i les dones als quals s'adreça. Per damunt de tot, les paràboles, a través dels fets i les situacions que expliquen, ens posen al davant dels ulls el Regne de Déu; ens diuen qui és el Pare i com actua, ens introdueixen en la mirada que Jesús tenia sobre les persones i els fets de la vida. Per això, la paràbola planteja la decisió i el canvi. Per a qui no l'acull, la paràbola esdevé un enigma impenetrable. Qui l'acull, veu les coses tal com Jesús les veia. En Mc 4, 1-20 hi ha una paràbola (vv. 3-8) i una al·legoria (vv. 14-20). L'al·legoria és una explicació detallada de la paràbola i de cada un dels seus elements. Aquests elements tenen un significat simbòlic particular. Així, cada mena de terra es correspon a una mena de persones que escolten la Paraula.

SITUEM EL TEXT EN EL CONJUNT DE L'EVANGELI

- 3,7-12 Resum de l'activitat de Jesús: guaricions i exorcismes
- 3,13-19 Elecció del Dotze
- 3,20-35 Incomprensió dels familiars de Jesús i dels mestres de la llei
- 4,1-34 Ensenyament en paràboles
 - Introducció (4,1-2)
 - Paràbola del sembrador (4,3-9)
 - El perquè de les paràboles (4,10-12)
 - Explicació de la paràbola del sembrador (4,13-20)
 - Imatge de la llàntia sota la mesura (4,21-25)
 - Paràbola de la llavor que creix tota sola (4,26-29)
 - Paràbola del gra de mostassa (4,30-32)
 - Cloenda (4,33-34)
- 4,35-5,43 Revelació de Jesús en obres poderoses
 - La tempesta calmada (4,35-41)
 - Guarició de l'endimoniat de Gèrasa (5,1-20)
 - Guarició de la dona amb hemorràgies. La filla de Jaire, retornada a la vida (5,21-43)
- 6,1-6a Jesús, rebutjat per la gent del seu poble (Natzaret).

El text es troba al bell mig del ministeri de Jesús a Galilea. Jesús crida els dotze apòstols i aquests reben la missió de continuar l'obra de Jesús. En canvi, els familiars i els convilatants, la gent de Natzaret, no l'accepten, i el pre-

nen per una persona que ha perdut el seny (3,21). S'afegeixen així als dirigents del poble, que acusen Jesús de ser un endimoniat (3,22). Jesús, però, es mostra com a Messies poderós en paraules (les paràboles, 4,1-34) i en obres (els miracles, 4,35-5,43). Els deixebles són testimonis d'excepció de tot això: els Dotze tenen accés al disseny secret de Déu (4,11) i a l'autoritat divina de Jesús (4,41).

SEGUIM EL FIL DEL TEXT

La paràbola del sembrador és introduïda per una escena (vv. 1-2) que presenta Jesús ensenyant vora el llac. Les paràboles són instrucció que Jesús dona a la gent (vv. 3-9) i, quan la gent se'n va, als deixebles tots sols (v. 10). La gent només entén allò que és capaç d'entendre, vist l'enduriment del cor. Per als deixebles, a qui Déu manifesta el seu disseny, tot és clar gràcies a les explicacions de Jesús mateix.

La paràbola parla de quatre menes de terres. La terra improductiva i no conreada de la vora del camí, no és bona per a res. La llavor que hi cau és llavor llençada: no té cap possibilitat de germinar, i serveix d'aliment als ocells. En el terreny rocós la llavor entra dins la terra i germina, però el gruix de terra és

massa petit i no pot arrelar bé: amb la xardor del sol, la planta es recrema i s'asseca. La llavor que cau entre els cards s'espavila per a créixer i, al començament, creix, però després, quan els cards i els esbarzers es fan grossos, ofeguen la planta i la deixen tan raquítica que no dóna fruit. Tan sols la llavor que cau en terra bona, ben conreada, amb gruix suficient i sense res que l'ofegui, arriba a créixer i es torna un sembrat bonic. Hi ha llavors que donen el trenta, altres el seixanta i altres el cent.

Així com hi ha tres fracassos quan la terra no està a punt o té problemes, hi ha tres èxits quan la terra és bona. La paràbola s'entreté a explicar-nos els tres fracassos, com si volgués que ens fixéssim en les vegades que les coses no surten bé. Però també arriba un moment en què les llavors rendeixen i llavors la collita és abundant. Hi ha un clar contrast entre el començament i el final.

Igualment hi ha un contrast entre els qui entenen les paràboles i els qui no les entenen. Els deixebles tenen una fe limitada però Déu els fa entendre el seu Regne: Jesús els l'anuncia

amb les seves paraules i les seves obres. Els de fora no poden entendre les paràboles perquè no creuen, tenen el cor endurit. Escolten, però no arriben a convertir-se. La llavor de l'evangeli no dóna fruit en ells. La bona notícia no arriba al seu cor.

Hi ha dues actituds en els qui escolten la predicació de Jesús: el qui s'assemblen als terrenys que no donen fruit i els qui són com llavor sembrada en terra bona. Els primers, tots escolten, però cap no dóna fruit. Els uns, perquè se la deixen prendre pel Maligne. Els altres perquè són inconstants i les tribulacions els fan sucumbir. Els altres, encara, perquè les preocupacions i l'afany de riqueses i altres coses els ofeguen, no els deixen respirar. Els segons, els qui donen fruit, són els qui escolten la paraula i, a més, l'acullen. Aquí hi ha la diferència.

La terra bona i la terra erma ens indiquen les dues actituds dels qui escolten la predicació de Jesús.

PARAULES AMB RESSÒ

PARAULA ► Anunciar l'evangeli vol dir anunciar la Paraula de Déu. Aquest anunci no queda pas tancat a l'interior de la comunitat, ja que la comunitat és cridada a fer-se present en el món i a viure l'evangeli a la pràctica. El Concili Tarraconense diu que hem d'escoltar, llegir, meditar, celebrar, pregar i viure de la Paraula i amb la Paraula (resolució 48).

TERRA ► El camp terra recorda aquella terra de la qual la persona humana ha estat modelada (Gn 2,7). Les persones «pertanyem» a aquesta terra. La terra és també (i més quan és la terra que dóna fruit) reflex de la terra promesa per Déu al seu poble, per tal que hi visqui essent fidel a l'aliança amb ell (o sigui, donant fruit). La terra pertany a Déu i és el seu do. La terra indica arrelament, encarnació.

Dóna fruit el qui acull la Paraula. Hi ha comportaments i actituds que faciliten l'acollida de la Paraula i altres que la dificulten. Dóna fruit el qui viu d'acord amb l'evangeli.

SATANÀS ► Satanàs s'enduu la paraula caiguda arran del camí. El Maligne sempre s'aprofita de la nostra feblesa, per tal d'apartar-nos de la Paraula de Déu. En una terra sense conrear no hi entra la llavor. Un cor distret serà víctima de la rapacitat del temptador. No n'hi ha prou d'escoltar. Molts escolten, però acaben que tot els és arrabassat.

Llegint la Bíblia. Pintura de Rembrandt (1606-1669). Rijksmuseum d'Amsterdam.

Satanàs temptant Crist. Pintura de Duccio di Buoninsegna (1255-1319). Frick Collection. Nova York.

Evangelis Sinòptics

Els paral·lels de Mc 4,1-20 es troben en Mt 13,1-23 i Lc 8,4-15. En Mateu s'accentua el tancament dels qui no volen acollir Jesús i el seu missatge. En Lluc, l'explicació de la paràbola insisteix en les diferents maneres d'escoltar: tot comença quan ens anuncien l'evangeli.

Antic Testament

En Mc 4,12 se cita Is 6,9-10. Aquest fragment d'Isaïes està situat en el fragment que parla de la vocació del profeta. Primer el profeta és purificat i després és enviat al poble. La missió del profeta és denunciar alhora la infidelitat del poble i proclamar la promesa de renovació.

Nou Testament

Recordem l'al·legoria del cep i les sarments en Jn 15 i les constants invitacions de Jesús en l'últim sopar a «donar fruit». El tema del fruit es relaciona quasi sempre amb la vida cristiana entesa com a fruit de conversió (Mt 3,8), fruit de vida eterna (Jn 4,36), el gra de blat que cau a terra i mor (Jn 12,24), l'amor com a fruit de l'Esperit (Ga 5,22), fruit de justícia (Fl 1,11)... En Ap 22,2 es parla de l'arbre de la vida que dona fruit tot l'any.

El profeta Isaïes. Fresc de Rafael (1483-1520). Església de Sant Agustí. Roma.

EL TEXT ENS PARLA

Jesús ha començat la seva predicació. Ha anunciat que el Regne de Déu és a prop. La gran notícia és que Déu ha decidit fer-se present enmig del nostre món. Ell és aquí, i amb ell arriben la salut, el goig ple, la vida, la pau, l'acceptació de l'altre... Jesús fa el que diu i diu el que fa: les seves paraules i les seves obres coincideixen. L'esperança ha brollat com brolla una font de la muntanya o brollava l'aigua de la roca quan els israelites anaven pel desert.

Però als deixebles, els costa admetre que el Regne realment ha començat. Els sembla que tot hauria d'anar més ràpid, que Déu podria «solucionar-ho» tot en un obrir i tancar d'ulls. Els sembla que allò que Jesús fa és massa esquifit. Els sobta allò que mou Jesús: una confiança enorme que Déu culminarà, amb una gran collita, allò que ara ha començat amb prou dificultats. Les dificultats perquè les llavors germinin i creixin, són evidents. Però també hi ha llavors que es converteixen en espigues plenes! No es pot dir que hàgim arribat al final, però cal estar cert que el Regne ha començat.

No es poden oblidar els fracassos però cal mirar aquells moments i aquelles situacions en les quals el Regne es manifesta, en els quals

Déu toca el cor de les persones i floreixen la justícia i la bondat, la pau i el servei a l'altre. D'altra banda, rep la paraula el qui l'acull amb alegria i el qui la guarda malgrat les adversitats de la vida o els atacs dels qui no la comparteixen. La rep el qui supera l'amor al diner i els desigs de possessió i domini, de violència i agressió. El qui acull la paraula, el qui l'escolta de veritat, entra dins el Regne.

*El riu Jordà en els seus inicis.
Les paraules i les obres de Jesús fan brollar l'esperança com
brolla una font de la muntanya.*

TORNEM A LLEGIR EL TEXT I FEM SILENCI

INTERROGANT LA NOSTRA VIDA

- El text ens porta a revisar en grup la qualitat, seriositat i radicalitat de la nostra fe en Jesucrist i del nostre compromís en l'Església i en el món. Preguntem-nos on col·loquem cadascuna d'aquestes actituds:
 - no acabar de viure el missatge de Jesús;
 - no acceptar determinats continguts de l'evangeli (per exemple, el perdó);
 - menystenir la pregària i la dimensió més interior de la vida;
 - tenir un arrelament feble en el conjunt de la comunitat cristiana
- Què impedeix que creixi, en nosaltres, la llavor de l'evangeli? Ens limitem a escoltar la paraula sense cercar-hi res? Per què som inconstants i ens fem enrere? Com experimentem la seducció de les coses que aquest món valora i que són lluny de l'evangeli?

Sant Feliu l'Africà predicant l'Evangeli. Retaule de Joan de Borgunya (segle XVI). Museu diocesà de Girona.

CONVIDATS A PREGAR

- Silenci perquè cadascú es pregunti què ha descobert. Hi pot haver un intercanvi amb els altres.
- Preguem amb una pregària coneguda com el Parnostre, el Magníficat o bé un salm. Us suggerim el salm 116.
- Fem una pregària espontània que tingui un caire penitencial o d'acció de gràcies pel que hem descobert o viscut.

UNITS A LA FE DE L'ESGLÉSIA

El Concili Vaticà II diu, a propòsit de la llavor que és la Paraula de Déu: «L'objectiu propi de l'activitat missionera és evangelitzar i plantar l'Església en els pobles o grups on encara no ha arrelat. Així, de la llavor de la Paraula de Déu creixeran arreu del món esglésies autòctones, particulars, establertes de forma suficient i dotades de possibilitats pròpies i de maduresa, les quals, proveïdes de pròpia jerarquia unida al poble fidel i dels mitjans suficients i connaturals a portar una vida cristiana plena, aportaran la seva part a utilitat de tota l'Església» (Decret «Ad Gentes» n. 6).

CAP A ON ENS ENCAMINA L'ESPERIT SANT?

- Volem apartar tot allò que destorba el nostre seguiment (indiferència, superficialitat, egoisme) i ser persones que escoltin i acullin.
- Acollir la Paraula ens fa ser deixebles de Jesús, enviats al món. La Paraula ens uneix com a comunitat de germans que vol anticipar «el cel nou i la terra nova» i transformar així el món on vivim.

LA MULTIPLICACIÓ DELS PANS

(Mc 6,30-44)

**LLEGIM
EL TEXT**

*Jesús multiplica els pans.
Fragment d'un sarcòfag del
segle IV. Església de Sant
Feliu de Girona.*

³⁰ Els apòstols es reuniren amb Jesús i li van explicar tot el que havien fet i ensenyat. ³¹ Ell els diu:

– Veniu ara vosaltres sols en un lloc despoblat i reposeu una mica.

Perquè hi havia tanta gent que anava i venia, que no els quedava temps ni de menjar.

³² Se n'anaren, doncs, amb la barca tots sols cap a un lloc despoblat. ³³ Però els veieren marxar i molts ho van saber; de totes les poblacions van córrer a peu fins allà i van arribar-hi abans que ells.

³⁴ Quan Jesús desembarcà, veié una gran gentada i se'n compadí, perquè eren com ovelles sense pastor; i es posà a instruir-los llargament.

³⁵ Quan ja s'havia fet tard, els deixebles s'acostaren a dir-li:

– Aquest lloc és despoblat i ja s'ha fet tard.

³⁶ Acomiada la gent, i que vagin a les cases i

als pobles del voltant a comprar alguna cosa per a menjar.

³⁷ Però Jesús els respongué:

– Doneu-los menjar vosaltres mateixos.

Els li diuen:

– Per a donar-los menjar hauríem de comprar pa per valor de dos-cents denaris!

³⁸ Jesús els pregunta:

– Quants pans teniu? Aneu a veure-ho.

Els ho miren i li diuen:

– Cinc pans i dos peixos.

³⁹ Llavors Jesús els va manar que fessin seure tothom en colles a l'herba verda. ⁴⁰ La gent s'assequé en grups de cent i de cinquanta.

⁴¹ Jesús prengué els cinc pans i els dos peixos, alçà els ulls al cel, digué la benedicció, partí els pans i en donava als seus deixebles perquè els servissin a la gent. També va repartir els dos peixos a tot-hom. ⁴² Tots en van menjar i quedaren saciats. ⁴³ Després van recollir els bocins de pa que havien sobrat i n'ompliren dotze cistelles, i també van recollir les sobres dels peixos. ⁴⁴ D'aquells pans, n'havien menjat cinc mil homes. ■

Socioreligioses

Jesús «instrueix», és presentat com a «mestre» d'ovelles sense pastor. El text relaciona la funció de mestre amb la de pastor que guia les ovelles.

Els apòstols (paraula que vol dir «enviats») han estat enviats de dos en dos (Mc 6,7). Pel que sembla, han anat de poble en poble ensenyant i vivint del que la gent els donava. En el segle primer, hi havia a Galilea diversos grups, alguns d'ells d'inspiració profètica, que predicaven de manera itinerant i vivien de l'almoina.

En el text hi ha una qüestió de tipus econòmic. Per a comprar menjar per a tota la gentada que hi havia vora el lloc, es necessitarien almenys dos-cents denaris (Mc 6,37). El denari era una moneda romana de plata d'uns 4 gr. equivalent al jornal mitjà d'un dia. Dos-cents denaris representen el sou de set mesos de feina, una quantitat molt elevada per a un grup com el de Jesús, sense recursos econòmics.

Simbolismes

En aquest text hi ha el símbol del *pastor* i el símbol del *menjar*. De fet, en el fons no són dos símbols tan diferents, ja que «pasturar» té el sentit figurat de «tenir cura d'algu».

Jesús es compadi d'una gran gentada, perquè eren com ovelles sense pastor.

Tot el relat respira un ambient «eucarístic». El *peix* va esdevenir aviat per als primers cristians un signe de la seva fe. Les cinc lletres de la paraula «peix» en grec són les inicials de les cinc paraules següents: Jesús, Crist, Fill de Déu, Salvador. Aquest episodi també sembla incloure un simbolisme numèric. El *set* (cinc pans + dos peixos) representa la perfecció. El *cent* i el *cinquanta* són xifres que responen a l'organització ideal del poble de Déu (vegeu Ex 18,25). El *dotze* és un símbol de tot el poble (les dotze tribus d'Israel), símbol d'elecció i de missió, símbol de benedicció.

Creu i peix, símbols de la fe en Jesucrist. Museu del Louvre. París.

QUIN TIPUS DE TEXT COMENTEM?

El nostre text és un relat de miracle (multiplicació d'uns pans i uns peixos) destinat a satisfer la fam dels qui escolten Jesús. Ara bé, aquest miracle és narrat amb un llenguatge que recorda les celebracions eucarístiques de la comunitat cristiana. Els gestos que Jesús fa s'assemblen molt als de l'últim sopar (compareu Mc 6,41-42 amb Mc 14,22-23).

Jesús instituint l'Eucaristia. Mosaic de Sant'Apollinare Nuovo (segle VII). Ravenna.

SITUEM EL TEXT EN EL CONJUNT DE L'EVANGELI

6,6b	Resum de l'ensenyament de Jesús
6,7-12	Missió dels Dotze
6,13-30	Opinions sobre Jesús i mort de Joan Baptista
6,31-44	Primera multiplicació dels pans
6,45-56	Revelació de Jesús en obres poderoses: caminada sobre l'aigua i guaricions a Genesaret
7,1-23	Discussió amb els fariseus i els mestres de la Llei: l'autèntica puresa
7,24-37	Revelació de Jesús en obres poderoses: guaricions de la filla de la sirofenícia i del sord-mut.
8,1-10	Segona multiplicació dels pans
8,11-13	Discussió amb els fariseus: el senyal del cel
8,14-21	Jesús, incomprens pels seus propis deixebles
8,22-26	Guarició d'un cec a Betsaida.

Sovint es parla de la secció dels pans (6,30-8,21) a propòsit d'aquests fragments evangèlics. De fet, notem que hi ha dues multiplicacions de pans i moltes referències al tema dels pans (per exemple 6,52; 7,2; 7,27; 8,14-21). Tan bon punt es narra la primera multiplicació dels pans, aquest tema continua viu fins al final de la secció. La pregunta final (8,21) es refereix als bocins de pa recollits després que quedaren saciats: *Encara no ho enteneu?*

Els deixebles tenen el cor endurit i no entenen l'ensenyament de Jesús, el Mestre. Són cecs, com el cec de Betsaida i necessiten la guarició (8,22-26).

SEGUIM EL FIL DEL TEXT

Els Dotze apòstols tornen de la missió: Jesús els havia enviat a predicar a la gent que es convertissin i a curar malalts i endimoniats. Arriba l'hora del descans. Jesús els proposa d'anar a un lloc despoblat, on no hi hagi gent i on poder menjar i refer-se. Si es queden on són, la gent que els envolta és tanta que els serà impossible descansar. Pugen a la barca i se'n van.

Però la gent els empaita. Saben on han anat i hi arriben primer que ells. No caminen, corren. Jesús es troba amb una gran quantitat de persones quan la barca fondeja i desembarca. La sorpresa és majúscula. Jesús veu que el busquen i se'n compadeix. La gent necessita algú que vetlli per ells, que en tingui cura. Jesús és el pastor d'un ramat desemparat, i comença a instruir-los.

El dia avança i allí hi ha molta gent. És un lloc isolat, vora el llac de Galilea, allunyat dels nuclis habitats. Per això els deixebles recorden a Jesús la situació, és millor que ca-

dascú s'espavili per ell i busqui menjar, eventualment comprant-lo. Però la «solució» no complau Jesús: els deixebles han de fer-se responsables de la gent. Són ells el qui s'han d'espavilar i buscar menjar per a aquella gentada. Els deixebles repliquen amb un argument econòmic: d'on sortiran els dos-cents denaris que calen per a comprar el menjar? Per a Jesús, però, n'hi ha prou d'aprofitar el que ja es té: cinc pans i dos peixos. La gent s'asseu a l'herba verda. Els deixebles els col·loquen en grups organitzats, no de qualse-

vol manera. La gent són els comensals, i els deixebles han de preparar aquell àpat campestre, senzill però suficient. A mida que Jesús els va donant els pans i els peixos, ells els van servint a la gent. Els deixebles, ara, fan el que Jesús els havia dit: donar menjar a aquella gentada. El menjar arriba a tothom i en gran abundància. Els dotze apòstols recullen dotze cistelles de les sobres dels pans (una per a cada u!) a més dels peixos. El resultat ha estat espectacular: només comptant els homes, cinc mil persones mengen fins a saciar-se.

Els pans i els peixos en el mosaic bizantí de l'església de Tabga, a Galilea (segle V).

PARAULES AMB RESSÒ

REPÒS

El repòs previst per als deixebles (v. 34) es converteix en un repòs/aliment compartit per una gran gentada. Es tracta d'una multitud estructurada en colles, en grups de cent i de cinquanta, que recorda l'organització ideal del poble de Déu. Jesús alimenta el nou poble de Déu que entra, amb ell, al lloc de repòs, a la terra promesa.

ALÇAR ELS ULLS

El qui prega alça els ulls cap al cel com a gest habitual. Diu el salm 123: *A tu, que tens el tron en el*

*El poble d'Israel entra a la terra promesa.
Imatge del film "Moisés" de Gianfranco de Bosio.*

cel, alço els meus ulls. Abans de la resurrecció de Llàtzer, Jesús alça els ulls, prega al Pare (Jn 11,41). Alçar els ulls és un gest que acompanya les paraules de benedicció o acció de gràcies adreçades a Déu.

Llegim en Ac 2,42 que els primers cristians eren constants a partir el pa, és a dir, a celebrar l'eucaristia. El dia propi de fer-ho és el diumenge (Ac 20,7). És el gest de Jesús a l'últim sopar, i serà el gest més significatiu del memorial de l'últim sopar, de l'àpat eucarístic.

PARTIR ELS PANS

Per als primers cristians, "partir el pa" volia dir celebrar l'Eucaristia.

Evangelis Sinòptics

La multiplicació dels pans, la trobem en Mateu (dues vegades: 14,13-21 i 15,32-39) i Lluc (9,10-17). També en Marc, com hem dit, hi ha una segona multiplicació dels pans (8,1-10). Es tracta probablement d'un únic text transmès per dos conductes diversos. Joan també ens l'explica (6,1-13) i el situa prop de la festa de Pasqua. Notem que, en Joan, l'encapçalament s'assembla molt a la introducció de Mateu en el Sermó de la Muntanya (Mt 5,1: *Jesús pujà a la muntanya, s'assegué i se li atansaren els deixebles*).

Mentre que en els tres evangelis sinòptics són els deixebles que s'acosten a Jesús a fer-li la proposta d'acomiar la gent, en l'evangelí de Joan és Jesús mateix qui pren la iniciativa i pregunta a Felip. L'anotació de l'evangelista explica el sentit de la pregunta (*Jesús ja sabia què volia fer*, Jn 6,6).

Antic Testament

Mireu com descriu Dt 12,10 la promesa de repòs i d'abundància que hi ha a la terra que Déu dóna al seu poble. Altres paral·lels relacionats amb el nostre text són 1Re 17,7-16 (la viuda de Sarepta: *el pot de farina no se li va buidar*) i 2Re 4,42-44. Aquest darrer miracle, del profeta Eliseu, és força semblant al text que comentem:

Va arribar un home de Baal-Xalixà que portava a l'alforja, per a l'home de Déu, els pans de les primícies: vint pans d'ordi i gra novell. Eliseu va dir al seu servent: «Dóna-ho a la gent i que en mengin.» Ell va respondre: «Com vols que reparteixi això entre cent persones?» Eliseu va insistir: «Dóna-ho a la gent i que en mengin, perquè això diu el Senyor: En menjaran i encara en sobrarà.» El servent els ho va repartir, en van menjar i encara va sobrar-ne, tal com el Senyor havia dit.

Sobre la figura del pastor, podeu llegir Ez 34, on el profeta posa en evidència els dirigents del poble com a mals pastors i proclama que Déu mateix pasturarà el seu poble i en prendrà cura.

Nou Testament

L'ambient eucarístic en què es mou la multiplicació dels pans aconsella de llegir els quatre relats que narren la institució de l'eucaristia en l'últim sopar. Per ordre d'antiguitat, 1Co 11,23-26 és el primer (cap a l'any 55 dC). Més tard, tenim els de Marc (14,22-24), Mateu (26,26-28) i Lluc (22,19-20).

Beduí del desert fent pa.

EL TEXT ENS PARLA

Tota l'escena es mou al voltant del do i de l'abundància. Jesús actua amb generositat i compassió. Primerament, envers els Dotze, fatigats de la missió: Jesús els proposa que reposin, ja que el treballador bé es mereix el seu descans. En segon lloc, Jesús es compadeix de la gent, que corre darrere d'ell a la recerca d'aliment. Tenen fam d'escoltar-lo, volen algú que els tracti bé, que es faci càrrec de les seves necessitats i dels seus anhels. Jesús, doncs, els instrueix. El pa de la paraula és distribuït generosament pel Senyor. Però hi falta l'altre pa, el «nostre pa de cada dia», aquell que serveix per a nodrir el cos (el pa material) que es confon i complementa amb el pa de l'esperit (el pa de vida, l'eucaristia).

Els deixebles no acaben d'entrar en la compassió generosa de Jesús. Pensen que la gana de la gent no és el seu problema. Porten cinc pans i dos peixos, i amb això en tenen prou. Jesús, en canvi, opina el contrari: la proposta dels deixebles no és una proposta pròpia de deixebles. Cal donar menjar a la gent famolenca. Els deixebles no es poden inhibir davant la necessitat de tantes persones. Però ells insisteixen amb arguments llunyans de la generositat i de la compassió. Llavors Jesús els recorda que ells porten menjar i que és un

menjar a compartir. A partir d'aquí els deixebles, de posar obstacles a la gent, passen a servir-la. Ara sí que són deixebles de Jesús. Jesús prega al Pare i alimenta la multitud: el pa és partit, repartit i compartit. Més enllà d'aquell berenar-sopar de pa i peix hi ha la imatge de la comunitat reunida en assemblea eucarística que rep el pa partit pel mateix Senyor i distribuït pels apòstols, servidors de la nova aliança.

Celebració de l'Eucaristia en l'obertura del Concili de les Esglésies de Catalunya. Tarragona, 1995. La comunitat reunida en assemblea eucarística rep el pa partit pel mateix Senyor.

TORNEM A LLEGIR EL TEXT I FEM SILENCI

INTERROGANT LA NOSTRA VIDA

- El text proposa la generositat/abundància. Quan els deixebles comparteixen tot el que tenen, només llavors actua Jesús «tenir» és «compartir». Sabem compartir el que és nostre? Entenem que el qui dóna, no perd sinó que guanya? Ens excusem com els deixebles dient: «Pobres de nosaltres, què podem fer davant dels problemes del món?»
- Jesús es compadeix d'aquella gent maltractada. El clam dels pobres, el sentim a prop? Què fem per escoltar-lo, personalment i comunitàriament?

Tenir és compartir.

CONVIDATS A PREGAR

- Silenci perquè cadascú es pregunti què ha descobert. Hi pot haver un intercanvi amb els altres.
- Preguem amb una pregària coneguda com el Parenostre («el nostre pa de cada dia»), el Magníficat o bé un salm. Us suggerim el salm 23 o el 78.
- Llegim amb calma una pregària eucarística i vegem-hi les semblances amb el text que hem estudiat.

UNITS A LA FE DE L'ESGLÉSIA

En el text evangèlic veiem la relació estreta entre l'ensenyament de Jesús i el menjar que ell dóna. El Concili Vaticà II diu això del pa de la paraula i del pa eucarístic: «L'Església ha venerat sempre les divines Escripures tal com el mateix Cos del Senyor pel fet que, sobretot en la Sagrada Litúrgia, no para d'agafar el pa de vida de la taula tant de la paraula de Déu com de la del Cos de Crist i de distribuir-lo als fidels» (Constitució «Dei Verbum», n. 21).

D'altra banda, el pa i el vi de l'eucaristia, Cos i Sang de Crist, no es poden separar del Cos de l'Església, o sigui, de la solidaritat amb els germans. Així ens ho recorda el Concili Tarraconense: «El Concili exhorta a revifar la tradició, tan intensament viscuda en els primers segles de l'Església, de vincular visiblement la caritat fraterna, insistint de manera particular en la relació entre la Fracció del Pa i la comunió cristiana de béns...» (Resolució 77).

CAP A ON ENS ENCAMINA L'ESPERIT SANT?

- Un punt important del text és la frase de Jesús: *Doneu-los menjar vosaltres mateixos* (v. 37). Cal que arribem a concretar aquesta invitació del Senyor, des de la generositat evangèlica.
- Jesús canvia de parer quan veu la gent que l'espera: anaven a reposar i es troben enmig de tants que demanen ser atesos, escoltats, instruïts, alimentats. Quan les necessitats dels altres ens fan canviar de programa o de parer, escoltem la veu de l'Esperit.

L'AUTÈNTICA PURESA

(Mc 7, 1-23)

**LLEGIM
EL TEXT**

El rotlle de la Llei.

¹ Els fariseus i alguns mestres de la Llei que havien vingut de Jerusalem es van reunir entorn de Jesús, ² i s'adonaren que alguns dels seus deixebles prenien els aliments amb les mans impures, és a dir, sense haver fet la cerimònia de rentar-se-les. ³ Cal saber que els fariseus, i en general tots els jueus, guarden la tradició dels antics i no es posen a menjar si abans no s'han rentat les mans ritualment; ⁴ i encara, quan tornen del mercat, no mengen sense haver fet les ablucions; i observen per tradició moltes altres pràctiques, com purificar amb aigua copes, gerros, safates i fins els divans on mengen.

⁵ Els fariseus, doncs, i els mestres de la Llei preguntaren a Jesús:
– Com és que els teus deixebles no segueixen la tradició dels antics, sinó que mengen amb les mans impures?

⁶ Ell els respongué:

– Amb tota la raó Isaïes va profetitzar de vosaltres, hipòcrites, quan va escriure:

*Aquest poble m'honora amb els llavis,
però el seu cor es manté lluny de mi.*

⁷ *El culte que em donen és buit,
les doctrines que ensenyen són preceptes humans.*

⁸ » Vosaltres abandoneu els manaments de Déu i observeu la tradició dels homes.

⁹ I els deia encara:

– Com en sabeu, d’anul·lar els manaments de Déu per conservar la vostra tradició! ¹⁰ En efecte, Moisès ha dit: *Honra el pare i la mare*. I també: *Qui maleeixi el pare o la mare serà condemnat a mort*.

¹¹ Però vosaltres, si algú diu al pare o a la mare: “Declaro corban, és a dir, consagrats a Déu, els béns amb què us hauria d’ajudar”, ¹² ja li permeteu que no faci res a favor del pare o de la mare. ¹³ Així, amb la tradició que us aneu transmetent, invalideu la paraula de Déu. I de coses com aquesta, en feu moltes.

¹⁴ Llavors Jesús tornà a cridar la gent i els deia:

– Escolteu-me tots i enteneu-ho bé: ¹⁵ No hi ha res del que entra a l’home des de fora que el pugui fer impur; només allò que surt de l’home el fa impur. (¹⁶)

¹⁷ Quan deixà la gent i entrà a casa, els seus deixebles li van preguntar què volia dir aquell proverbi. ¹⁸ Jesús els respongué:

– ¿També vosaltres sou incapaços d’entendre-ho? ¿No compreneu que tot allò que entra a l’home des de fora no el pot fer impur, ¹⁹ perquè no li va al cor, sinó al ventre, i acaba fora del cos?

D’aquesta manera declarava purs tots els aliments.

²⁰ I va afegir:

– Només allò que surt de l’home el fa impur. ²¹ Perquè de dintre el cor de l’home surten les intencions dolentes que el porten a relacions il·legítimes, robatoris, assassinats, ²² adulteris, avarícies, maldats, trames, llibertinatge, enveges, injúries, arrogància, insensatesa. ²³ Tot això dolent surt de dintre i fa impur l’home. ■

INFORMACIONS D'INTERÈS

Geogràfiques

Segons Mc 6,53 sembla que l'escena té lloc a Genesaret, poble i terme situat al nord-oest del llac de Galilea o Tiberíades. Hi ha planes molt fèrtils i gran varietat de conreus. Per això el llac, de vegades, rep el nom de llac de Genesaret.

Socioreligioses

Els *fariseus* eren un grup religiós jueu, format per laics, que volien distingir-se per l'estudi continuat de la Llei i la seva pràctica minuciosa. Durant la revolta dels Macabeus (167 aC) molts grups de jueus piadosos defensaven que el poble i el país obtindrien la salvació principalment per la pietat i l'estudi de la Llei. Els fariseus van néixer d'aquests grups.

Segons els fariseus, la Bíblia o «Llei escrita» només és una part de la Llei. La resta s'havia transmès oralment. La «Llei oral» o «tradició dels ancians» tenia el mateix valor que la Llei escrita i interpretava i adaptava la «Llei escrita». Preocupats com estaven per l'observança de la Llei, van resumir aquesta observança en 613 normes per tal de fer servir la Llei com una defensa del jueu pietós: el qui les complia es podia considerar salvat. En Mt 23 s'i-

Llegint la Llei.

identifica fariseu amb hipòcrita. Es tracta d'una exageració provocada pel conflicte entre la comunitat cristiana de l'època i el fariseisme. De fet, a l'evangeli apareixen alguns fariseus molt interessats en la doctrina de Jesús (per exemple, Nicodem, Simó o Gamaliel).

Pel que fa a la qüestió dels *mestres de la Llei* o escribes, podeu consultar aquest mateix apartat en la fitxa 1 i la fitxa 6.

En descriure les cerimònies de purificació que feien els fariseus, el text parla fins i tot dels divans on mengen (v. 4). Ho diu en referència a la postura corporal adoptada per a fer els millors àpats: es menja no assegut sinó recolzat sobre el costat esquerre. Encara avui dia els jueus ho fan així quan celebren el sopar de Pasqua. Aquesta postura indica la condició d'home lliure. Amb la mà dreta s'agafen els aliments.

Simbolismes

El *menjar* representa una ocasió d'agraïment, de compartició, de reconciliació i de promoure l'alegria i la pau. Normalment en totes les festes es fan donatius als pobres perquè aquests també participin de la taula. No es fan tant per qüestió de beneficència, com per compartir la mateixa joia. Entre els jueus, els àpats sempre comencen amb una benedicció a Déu pels fruits de la terra i pels manaments de la Llei, que són igualment «aliment». Encara, el menjar, especialment si es tracta d'un banquet, esdevé un símbol de la vinguda del Messies i de la joia i l'abundància de l'era messiànica.

Una família jueva celebrant el sopar de Pasqua.

Un jueu ortodox d'avui ens evoca els fariseus del temps de Jesús.

e QUIN TIPUS DE TEXT COMENTEM?

En l'escena que estudiem hi ha una discussió o confrontació entre Jesús i els fariseus, «ajudats» per mestres de la Llei vinguts de Jerusalem. Notem que la controvèrsia comença amb el comportament dels deixebles (altres exemples en Mc 2,18 i 23). Jesús respon amb una mena de contraatac i després explica la seva doctrina sobre el tema de la tradició dels antics. La discussió es torna ensenyament, adreçat successivament a la gent i als deixebles.

Jesús discutint amb els fariseus i els mestres de la Llei. Imatge del film "Jesús de Natzaret" de Franco Zeffirelli.

SITUEM EL TEXT EN EL CONJUNT DE L'EVANGELI

L'escena es troba al bell mig de la secció de l'evangelí de Marc que comença a 6,6b i acaba a 8,26. Més en concret ens hem de fixar en 6,7-8,21. Sembla que el text presenta diversos paral·lelismes. Constatem-ho en el quadre següent:

(a) 6,7-12	Missió dels Dotze
(b) 6,13-30	Opinions sobre Jesús i mort de Joan Baptista
(c) 6,31-44	Primera multiplicació dels pans
(d) 6,45-56	Revelació de Jesús en obres poderoses: caminada sobre l'aigua i guaricions a Genesaret
(e) 7,1-23	Discussió amb els fariseus i els mestres de la Llei: l'autèntica puresa
(d') 7,24-37	Revelació de Jesús en obres poderoses: guaricions de la filla de la sirofenícia i del sord-mut.
(c') 8,1-10	Segona multiplicació dels pans
(b') 8,11-13	Discussió amb els fariseus: el senyal del cel
(a') 8,14-21	Jesús, incompès pels seus propis deixebles

e SEGUIM EL FIL DEL TEXT

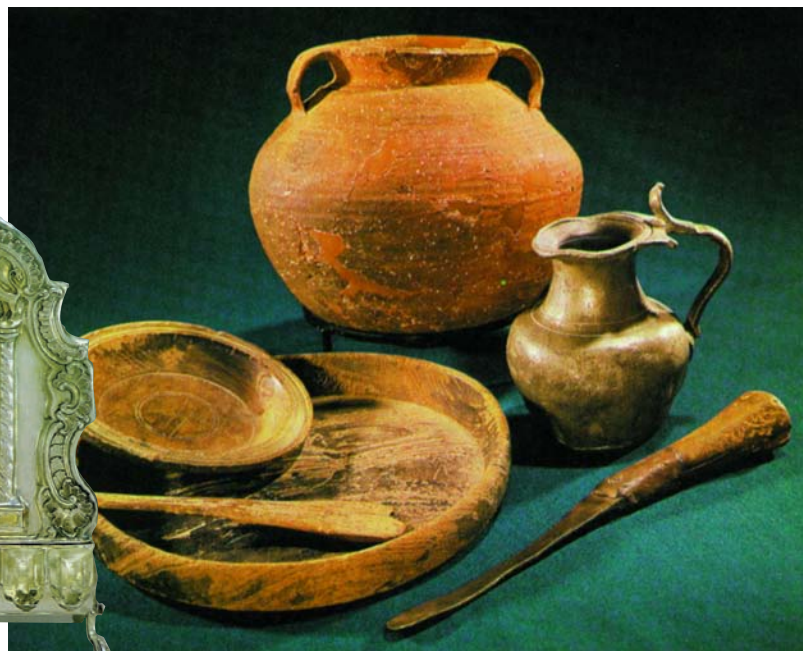
L'escena té tres parts d'acord amb els destinataris de les paraules de Jesús: els fariseus i els mestres de la Llei (vv. 5-13), la gent (vv. 14-16) i els deixebles (vv. 17-23). Jesús parla dues vegades als primers (vv. 6-8 i 9-13) i als darrers (vv. 18-19 i 20-23).

L'escena comença amb l'arribada de personatges representatius i ben considerats per la seva religiositat. Són gent que observa escrupolosament la Llei i que veu amb estupor que els deixebles de Jesús no compleixen les lleis rituals de purificació. Segons la doctrina farisea, cal guardar minuciosament la normativa dels mestres, la tradició dels antics, i aquesta tradició mana que les persones facin la cerimònia de rentar-se les mans abans de menjar i que purifiquin els objectes usats per a menjar. Els jueus només mengen aliments purs, és a dir, perme-sos per la Llei, però els fariseus, escrupolosos al màxim, tenen por que menjar amb les mans impures no faci impurs els aliments que mengen. Jesús respon directament als dirigents religiosos

Lampadari jueu de la festa de la Hannukà (segle XVIII).

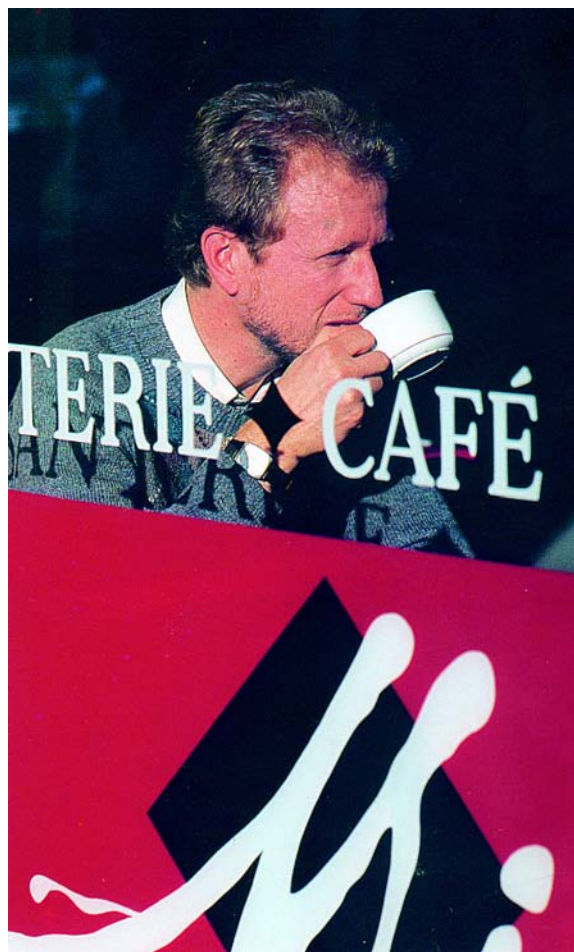
d'Israel dient-los que es fixen massa en una tradició que és purament humana, i que obliden els manaments de Déu. Dit amb altres paraules, colen un mosquit i s'empassen un camell. N'hi ha prou amb un exemple. El quart manament de la Llei de Déu és honrar pare i mare. Cal que el fill ajudi els pares quan es troben en necessitat. Però alguns s'acullen a aquesta llei, la llei del corban, i declaren consagrats a Déu els béns que haurien hagut de servir per al sosteniment dels seus pares. Així es poden quedar els béns i deixen els pares sense ajut. A la pràctica, un precepte humà

Objectes de cuina d'una família jueva del segle I, trobats a les coves del Mar Mort.

passa per davant d'un manament diví. Es pot honorar Déu amb els llavis, però no fer-ho de veritat, amb el cor.

Davant la gent, Jesús fa un pas més i afirma que la impuresa no és fora de la persona sinó dins d'ella: és a dins de nosaltres mateixos on

hem de buscar tot el que ens fa mal. Allò que ens entra des de fora no pot perjudicar-nos ni posar-nos contra Déu, llevat que consentim a fer el mal des del fons del cor. Si la nostra intenció és dolenta, tot pren un sentit diferent i s'orienta cap al mal. El v. 15 és el centre de l'escena: *No hi ha res del que entra a l'home des de fora que el pugui fer impur; només allò que surt de l'home el fa impur.*

L'explicació als deixebles aplica aquest principi al tema dels aliments. La conclusió és clara: tots els aliments són purs, ja que tots fan cap al mateix lloc, al ventre primer i fora del cos després. No hi ha cap aliment que afecti el cor, el lloc on la persona pren les decisions, reflexiona i sospesa, i on estima, acull i es compadeix. El lloc d'on surt, d'altra banda, tot el que és dolent, on les intencions desencaminades deriven en tota mena de pecat i no-sentit. No hi ha cap relació entre els aliments i el cor de l'home. Per això, no hi ha cap aliment prohibit als ulls de Déu.

És en el cor de la persona on es prenen les decisions.

PARAULES AMB RESSÒ

TRADICIÓ

En el text advertim una contraposició entre *manaments de Déu* i *tradició dels homes*. En sentit ampli, «tradició» és allò que es transmet, per exemple, la cultura, que es passa d'una generació a l'altra. També la fe cristiana és tradició, és fe rebuda dels apòstols. El nostre text parla de la «tradició dels antics». En ella mateixa, no és dolenta. Però no pot ocupar el lloc de la voluntat de Déu, dels seus manaments. Llavors es converteix en simple «tradició dels homes».

PUR I IMPUR

Els mestres fariseus (i encara avui els jueus ortodoxos) subratllen les normes sobre les ablucions i el rentament de mans abans de

menjar, sobretot quan s'ha tornat del mercat. Les raons són religioses més que higièniques. S'ha pogut tenir contacte amb pagans i aquests tornen impures les persones que els toquen: per això cal purificar-se. Una persona impura no pot atansar-se al santuari ni tenir contacte amb altres persones fins que no s'hagi purificat. L'escrupolositat de la norma arriba fins al punt de purificar també tot allò que es porta del mercat.

CORBAN

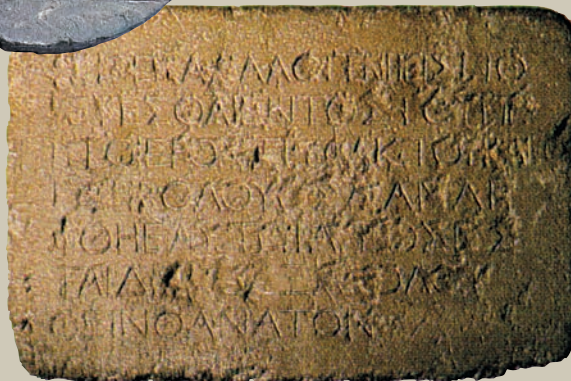
És un mecanisme legal segons el qual els béns consagrats a Déu mitjançant una promesa passen al temple i esdevenen intocables. Era suficient la promesa, sense que calgués dipositar efectivament els béns en el temple, per declarar-los corban.

El santuari del temple de Jerusalem, segons una maqueta.

Moneda jueva amb la imatge de la façana del santuari del temple (segle II dC).

Els qui no eren jueus no podien entrar al àrea del santuari. Unes inscripcions els ho prohibien sota pena de mort.

RESSEGUINT LA BÍBLIA

Evangelis Sinòptics

Només hi ha un text paral·lel: Mt 15,1-20. Quant al context, Marc i Mateu són semblants, però hi ha algunes diferències. Mateu no fa l'explicació del començament sobre les tradicions jueves. Probablement perquè els qui llegiran el seu evangeli les coneixen perfectament. Mateu s'adreça a una comunitat en la qual hi ha cristians d'origen jueu que observen la llei de Moisès. Potser per això Mateu evita de dir que tots els aliments són purs. No vol ferir alguns dels seus lectors. En aquest mateix ordre de coses, cal dir que Mateu parteix d'una mentalitat més marcadament semita. Així es refereix al que *surt de la boca*, dient que *això ve del cor* (Mt 15,18). Segurament aquí es pot veure un rerefons típic del llibre dels Proverbis, on la boca i el cor són els elements que ajuden a distingir el savi del neci, el pietós de l'impíu. Marc, que es mou en un ambient menys pròxim al judaisme, només parla de l'interior de l'home.

Antic Testament

En el text, Jesús cita dos textos de l'Antic Testament. Primer Is 29,13 on el profeta critica la hipocresia del culte que es dona a Déu però sense que la vida es correspongui a una vida d'acord amb

aquest culte. Aquest culte fals va de bracet amb els profetes falsos. Les paraules que els surten de la boca, el que expressa el seu cor és pur fracàs i vanitat. Aquests profetes són incapaços d'explicar al poble les meravelles de Déu.

Els altres dos textos de l'Antic Testament citats per Jesús són Ex 20,12 (Dt 5,16), el manament d'honrar el pare i la mare, i la prohibició de maleir-los (Ex 21,17).

Per fer-se càrrec del que significava i significa la puresa-impuresa en gairebé tots els àmbits de la vida per als jueus, podeu llegir Lv 11-16 (o bé Dt 14,3-21).

Nou Testament

Un episodi que es pot comparar amb el text que estudiem és Ac 10. Aquí el tema de la puresa-impuresa en el menjar, es transforma en l'obertura de la fe cristiana als pagans, persones considerades «impures», com ara Corneli, un centurió romà. La visió que té Pere i la baixada sobtada de l'Esperit fins i tot sobre els pagans, obre les portes de l'Església als qui no són jueus.

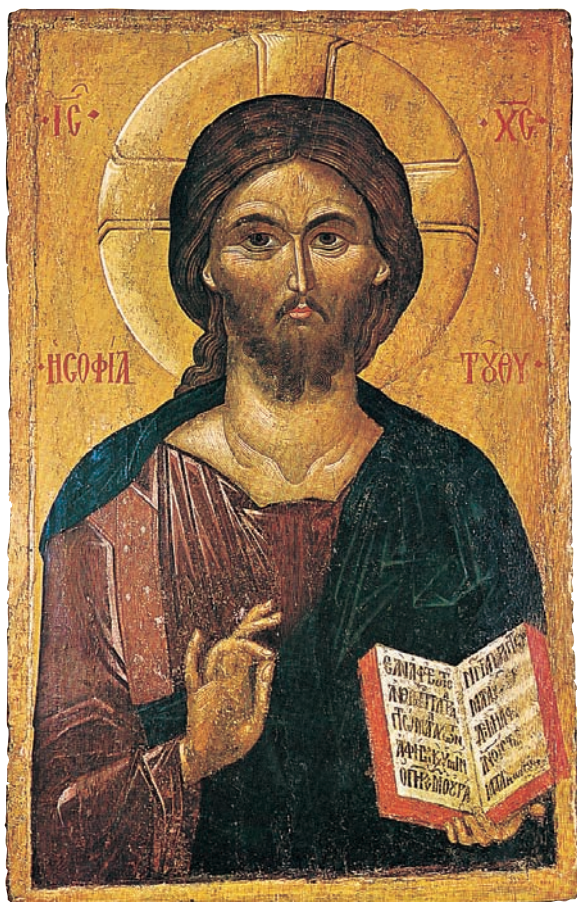

El centurió Corneli. Rembrandt van Rijn (1606-1669). Wallace Collection. Nova York.

EL TEXT ENS PARLA

Els fariseus estan convençuts del valor absolut de la llei. Per això pensen que s'ha de complir en els detalls més petits: això és el que Déu els demana. Des d'aquest convenciment, critiquen l'actitud dels deixebles de Jesús i els

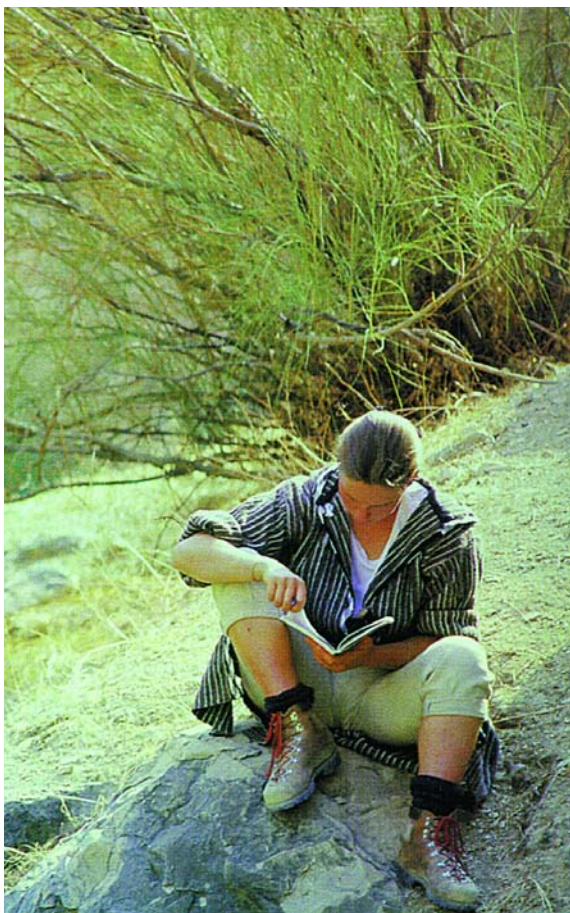

Crist, saviesa divina. Icona del segle XIV. Museu bizantí. Atenes.

Creure significa adherir-se a Jesucrist, senyor del dissabte i de la Llei.

acusen de no seguir el guiatge dels grans mestres d'Israel. Jesús els respon que allò important són els grans manaments, els centrals i fonamentals, com l'honrar pare i mare. En un altre indret (Mt 23,23) els retreu que paguen escrupolosament els delmes de les plantetes més petites que compren i obliden coses tan importants com *la justícia, l'amor i la fidelitat*. En nom de la Llei, es pot perdre de vista aquell que la sustenta: Déu mateix.

A la Llei, doncs, no tot té el mateix valor. Guardar les prohibicions alimentàries (distinció entre animals purs i impurs) és secundari. Allò que compta són les intencions del cor, allò que portem a dins i que surt a fora en forma d'accions impròpies del que som. El cor de l'home és capaç de generar actes de gran bondat i despreniment, i alhora és capaç de sucumbir i deixar-se arrossegar a pous i abismes sense fons. Si el cor és pur, tot tu seràs pur. Jesús deia encara: *Si el teu ull és bo, tot el teu cos quedarà il·luminat; però si és dolent, tot el teu cos quedarà a les fosques* (Mt 6,22-23). La gran qüestió no és fora de nosaltres sinó dins nostre: cap a on conduïm la nostra vida, què en fem, de la nostra intenció. Convertir-se vol dir apropar el cor a Déu i a la seva Paraula. Creure significa adherir-se a Jesucrist, senyor del dissabte i de la Llei, i actuar d'acord amb el seu evangeli.

El cor pur és fruit d'una conversió sincera.

TORNEM A LLEGIR EL TEXT I FEM SILENCI

INTERROGANT LA NOSTRA VIDA

- ¿No és veritat que molts cristians semblen a vegades més interessats a conèixer opinions humanes que no pas a conèixer l'evangeli de Jesucrist, tal com el llegeix i l'interpreta l'Església?
- Hi ha persones a les quals preocupen molt els petits preceptes. A vegades es pot caure en el legalisme. Però, ¿és més important complir alguns preceptes concrets que ser fidel a Déu en tota la vida?
- De vegades ens conformem amb la façana i l'aparença, sense preocupar-nos de les actituds internes. ¿Arribem a l'autèntica puresa, és a dir, al cor pur, com a fruit d'una conversió sincera?
- Per què ens resulta tan fàcil de desqualificar els altres? Qui no vulgui ser jutjat, no ha de jutjar.

CONVIDATS A PREGAR

- Silenci perquè cadascú es pregunti què ha descobert. Hi pot haver un intercanvi amb els altres.
- Preguem amb una pregària coneguda com el Parenostre («sigui santificat el vostre nom»), el Magníficat o bé un salm. Us suggerim el salm 119 (alguns fragments).
- Fem una pregària espontània demanant que Déu nostre Senyor purifiqui el nostre cor de tota intenció dolenta (no oblidem la llista donada en Mc 7,21-22).

UNITS A LA FE DE L'ESGLÉSIA

La santedat depèn de les actituds internes, de les intencions del creient i, per tant, es pot viure en qualsevol circumstància externa. Ser sant vol dir participar de la santedat de Déu, el qui ens dona la força per a ser-ho.

El tema de la tradició en l'Església, és realment important. Podem llegir el que es diu en el Concili Vaticà II, en concret en la Constitució sobre la Revelació divina, «Dei Verbum»

(capítol 2). Els catòlics i ortodoxos pensen que la Bíblia no s'ha de llegir al marge de la tradició de l'Església, forjada per moltes generacions de creients il·luminats per l'Esperit. Per això no podem deixar al marge aquesta gran Tradició amb l'aportació interpretativa del Magisteri (Concili Tarraconense, resolució 48). Una altra cosa són els errors comesos en els vint segles d'història de l'Església i pels quals cal demanar perdó. Qui s'humilia serà enaltit.

CAP A ON ENS ENCAMINA L'ESPERIT SANT?

- Valorar la tradició no vol dir repetir-la mecànicament, com un cos sense vida. Com es pot renovar sense trencar? Com es pot recercar sense perdre allò que hem rebut? Plantegem-nos-ho en diversos camps eclesials.
- Jesús és lliure davant la Llei. Hi ha coses importants i coses que no ho són tant. De quina manera podem impulsar una Església que proclami i defensi allò que és sagrat als ulls de Déu i no s'entretengui en preceptes humans?

LA TRANSFIGURACIÓ DEL SENYOR

(Mc 9,2-13)

² Sis dies després, Jesús va prendre amb ell Pere, Jaume i Joan, se'ls endugué a part tots sols dalt d'una muntanya alta i es transfigurà davant d'ells; ³ els seus vestits es tornaren resplendents i tan blancs que cap tintorer del món no hauria pogut blanquejar-los així. ⁴ Llavors se'ls va aparèixer Elies amb Moisès, i conversaven amb Jesús.

⁵ Pere digué a Jesús:

– Rabí, és bo que estiguem aquí dalt. Hi farem tres cabanes: una per a tu, una per a Moisès i una altra per a Elies.

⁶ No sabia pas què deia, d'esglaiats que estaven.

⁷ Llavors es formà un núvol que els anà cobrint, i del núvol va sortir una veu:

– Aquest és el meu Fill, el meu estimat; escolteu-lo.

⁸ Però de sobte, mirant al seu voltant, ja no veieren ningú més, sinó Jesús tot sol amb ells.

⁹ Mentre baixaven de la muntanya, Jesús els va marcar que no expliquessin a ningú allò que havien vist, fins que el Fill de l'home hagués ressuscitat d'entre els morts. ¹⁰ Ells retingueren aquestes paraules, però discutien entre ells què volia dir això de «ressuscitar d'entre els morts». ¹¹ Després preguntaven a Jesús:

Icona russa (segle XVI).

– Com és que els mestres de la Llei diuen que primer ha de venir Elies?

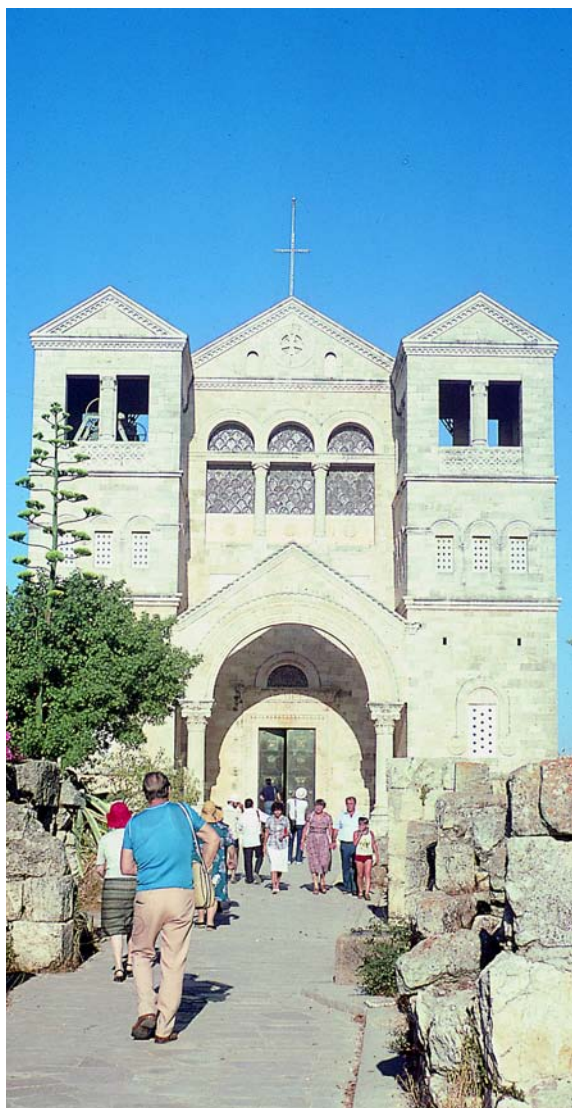
¹² Jesús els respongué:

– És cert que Elies havia de venir primer a renovar-ho tot. Però llavors, per què l'Escriptura diu del Fill de l'home que ha de patir molt i ha de ser tingut per no res? ¹³ Doncs bé, jo us asseguro que Elies ja va venir, i que el van tractar com van voler, tal com d'ell diu l'Escriptura. ■

ENTREM
DINS EL
TEXT

INFORMACIONS D'INTERÈS

Geogràfiques

Segons el text l'escena es desenvolupa en una *mntanya alta*. Tradicionalment, aquesta muntanya ha estat identificada amb el *Tabor*. Aquesta identificació prové d'un evangeli apòcrif, anomenat dels Hebreus. La muntanya del Tabor està situada uns 10 km al sud-est de Natzaret. És el punt més alt de la Baixa Galilea (588 m sobre el nivell del Mediterrani). Segons Os 5,1 i Sl 89,13, es tracta d'una muntanya «sagrada» de la religió cananea.

Socioreligioses

En el judaisme del temps de Jesús i en l'actual, Elies és esperat com el profeta que precedeix el dia del Senyor i l'arribada del Messies. Llegim en Ml 3,22-24: *Recordeu-vos sempre de la Llei del meu servent Moisès. A la muntanya de l'Horeb li vaig prescriure aquests manaments i decrets per a tot Israel. Abans que arribi el dia del Senyor, dia gran i temible, jo us enviaré el profeta Elies. Ell farà que els pares es reconciliïn amb els fills, i els fills amb els pares. Així, quan jo vindré, no hauré de consagrar el país a l'extermini. Elies vindrà, doncs, a renovar-ho tot (Mc 9,12). Ell va ser el «profeta de foc» (Sir 48,1-11), endut al cel en vida*

L'església de la Transfiguració al cim de la muntanya del Tabor.

(Ap 11,12). La història del profeta es troba a 1Re 17-2Re 2. Elies és el profeta per definició, l'home fidel a l'aliança, «encès de zel» pel Senyor. Alguns es pregunten si Jesús no és precisament Elies que ha tornat (Mc 6,15; 8,28).

Moisès és, en el text de Marc, el segon testimoni del Messies, juntament amb Elies (vegeu Ap 11,4). Moisés és l'amic de Déu, el qui ha rebut la Llei de mans del Senyor a la muntanya del Sinaí i l'ha proclamada al poble (Ex 19-24). Ell el va guiar pel desert fins a les portes de la terra promesa. Allí, al mont Nebó, acaba la vida de manera extraordinària (vegeu Dt 34,6). En paraules de Sir 45,5, *Déu li va fer sentir la seva veu, l'introduí al núvol espès, i allà, cara a cara, li donà els manaments, una Llei d'on provenen vida i coneixement.*

Simbolismes

Els vestits de Jesús transfigurat són resplendents i d'una blancor inigualable. En el món jueu, el vestit és molt més que la roba que un es posa al damunt. El vestit d'una persona és com la casa per a una família. Més en concret, els vestits blancs són els vestits dels qui acompanyen el Messies. Segons Ap 7,14, els vestits blancs són els vestits dels màrtirs que hi ha al cel, davant de Déu i de Jesús, l'Anyell pasqual: *han rentat els seus vestits amb la sang de l'Anyell i els han quedat blancs.*

El color blanc en un vestit és un símbol de la resurrecció. Així, quan les dones entren dins el sepulcre, el matí de Pasqua, veuen assegut a la dreta un jove vestit de blanc (Mc 16,5).

El profeta Elies, endut cel amunt pel carro de foc.
Manuscrit del segle XII. Monestir de Santa Caterina del Sinaí.

Moisès, el qui ha rebut la Llei de mans del Senyor.
Escultura de Miquel Àngel (1475-1564). Església de Sant Pere in Vincoli. Roma.

e QUIN TIPUS DE TEXT COMENTEM?

L'episodi de la transfiguració és una teofania, és a dir, una escena on hi ha una manifestació divina, espectacular i única. Recordem com Déu es va manifestar a Moisès a la muntanya de l'Horeb mitjançant una bardissa que cremava però no es consumia. Déu se li manifestava en la flama enmig de la bardissa (vegeu Ex 3,1-10). Tant aquí com en l'evangeli de Marc se sent la veu de Déu que parla (compareu Ex 3,6 i Mc 9,7). La reacció humana davant la manifestació de Déu és d'esglai i de por, tant en el cas de Moisès (Ex 3,6) com en el cas dels tres deixebles de Jesús (Mc 9,6).

*Déu parla a Moisès des de la bardissa que crema i no es consumeix.
Imatge del film "Moisés" de Gianfranco de Bosio.*

SITUEM EL TEXT EN EL CONJUNT DE L'EVANGELI

Sis dies abans de l'episodi de la transfiguració, Jesús fa una pregunta als deixebles: *Qui diu la gent que sóc jo?* (Mc 8,27). Pere, en nom de tots, respon: *Tu ets el Messies* (8,29). Pot parlar així perquè ha conviscut amb Jesús: ha vist la seva activitat i ha sentit el seu ensenyament. Després que Pere ha reconegut Jesús com a Messies, ell vol fer entendre als deixebles quina mena de Messies és. Per això els mana que no ho diguin a ningú (v. 30) i després comença a instruir-los: els anuncia per primera vegada la passió, la mort i la resurrecció. Davant d'això Pere, en nom de tots, reacciona renyant Jesús: Pere es comporta com el diable que voldria desviar Jesús del seu camí d'obediència a Déu. Per això Jesús el renya durament: Pere no sap veure les coses com Déu les veu. Cal seguir Jesús fins a la mort, prenent la creu i perdent la vida, per tal d'arribar a veure la seva glòria de resuscitat, de Fill de Déu. L'esquema és aquest:

8,27-30	Pere reconeix Jesús com a Messies
8,31	Primer anunci de la passió, la mort i la resurrecció
8,32-33	Incomprensió dels deixebles
8,34-9,1	Ensenyament sobre el seguiment
9,2-13	Transfiguració de Jesús
9,14-28	Guarició d'un endimoniat

SEGUIM EL FIL DEL TEXT

A Cesarea de Filip, població de l'extrem nord d'Israel, lluny de Jerusalem, Jesús ha anunciat per primera vegada la seva passió, mort i resurrecció. Després ha parlat a la gent i als deixebles sobre què vol dir seguir-lo: el camí a fer passa per la generositat fins a la mort per causa de l'evangeli. Quedarà prou clar al final, quan Jesús torni al final de la història com el Fill de l'home gloriós. Precisament la

transfiguració serveix per anticipar aquesta glòria (la del final de la història) i la glòria de la resurrecció (la que seguirà a la passió i mort). En efecte, la frase «sis dies després» (v. 2) fa pensar en la resurrecció «al cap de tres dies» (Mc 8,31) i en «el dia setè» (Gn 2,2), en què Déu culmina la seva obra creadora. Com en altres ocasions assenyalades, relacionades amb la mort (Mc 14,33-34) i la vida (5,37-39), Jesús s'emporta tan sols tres deixebles a dalt de la muntanya. Allí es transfigura:

El Tabor des de la llunyania.
(Fotografia: P. Ynaraja)

el seu aspecte canvia i els vestits es tornen extraordinàriament blancs. Jesús manifesta visiblement la seva glòria divina: allò que era amagat ara, momentàniament, es descobreix. L'aparició d'Elies i Moisès, personatges celestials, confirma que Jesús és el Messies gloriós. En tercer lloc, és Déu mateix qui es manifesta mitjançant el núvol i la veu i dóna testimoni de qui és Jesús: el seu Fill estimat.

En aquest context, el títol de «Rabí», que Pere adreça a Jesús (v. 5), i la seva proposta de fer tres cabanes, són fora de lloc. La glòria de Déu no es pot encabir en res que nosaltres, els homes, puguem construir. De sobte, la realitat celestial es fon i tot retorna al punt on era abans: Jesús és allà sol amb els tres deixebles. Baixant de la muntanya, Jesús mana que els deixebles callin. Només quan hauran vist que ell és el Fill de l'home que pateix i és rebutjat (v. 12) i que ressuscita d'entre els morts (v. 9), entendran la transfiguració. Se sabrà que Jesús és el Fill de Déu que dóna la vida després que a la creu hagi mort per tots (10,45) i hagi ressuscitat gloriós del sepulcre. Així ho reconeix el centurió (15,39).

Jesús és el Messies anunciat per Joan Baptista, el precursor. La pregunta sobre Elies fa que Jesús compari els dos personatges. El Baptista, com Elies, vingué a predicar la renovació, això és, la conversió (1,4) (vegeu Ml 3,22-

24). Joan va morir de manera violenta, fet executar pel rei Herodes Antipes, instigat per Herodíes, la seva dona (Mc 6,17-29). Igualment, Elies fou perseguit de mort per Jezabel, dona del rei Acab (1Re 19). La mort del Baptista anuncia la mort de Jesús.

Mosaic de la Transfiguració (segle VI). Monestir de Santa Caterina del Sinaí.

PARAULES AMB RESSÒ

NÚVOL

Per entendre aquesta narració situada a la *muntanya*, amb un *núvol* d'on surt la veu de Déu, cal fixar-se en la idea del món que es tenia en aquell temps. La terra és damunt l'aigua. Damunt la terra hi ha una volta. Damunt la volta hi ha tres cels. En el primer hi ha l'aigua de dalt, en el segon hi ha els astres, i en el tercer hi ha Déu, que està per damunt de tot. Els homes, quan volien estar més a prop de Déu, pujaven al lloc més alt que podien: a les muntanyes, com la del Sinaí (Ex 19,13), a Jerusalem (Sl 15,1), o a les torres que ells mateixos construïen quan el seu país era pla (la torre de Babel a Babilònia). Si els homes havien d'anar cap a Déu, havien de travessar els núvols i arribar al ter-

El món antic representa Déu parlant des dels núvols.

cer cel (Gn 5,24; 2Re 2,9-12; 2Co 12,2-4; He 11,5). Si Déu volia trobar-se amb els homes havia d'esquinçar la volta del cel i baixar a la terra (Is 63,19) (recordem Mc 1,10). Així, doncs, el núvol és el lloc del cel més a prop de la terra. Déu es fa present als homes parlant des del núvol (Ex 19,9; Sl 104,2b-3; Jb 38,1).

Pere vol instal·lar-se dalt la muntanya. Parla de fer-hi tres *cabanes*. Potser aquest detall, juntament amb el del núvol, remet a la festa jueva dels Tabernacles o cabanes, celebrada a la tardor, per commemorar el temps que el poble d'Israel va passar en el desert. Déu es feia present mitjançant el núvol que els guiava, i Moisès parlava amb Déu a la tenda del trobament, on aquest comunicava la seva voluntat als israelites. De fet, el cel és imaginat com un lloc on hi ha estances per a residir-hi, i les cabanes de Mc 9,5 bé podrien recordar les estances celestials.

CABANA

Una tenda de beduïns en el desert.

RESSEGUINT LA BÍBLIA

Evangelis Sinòptics

L'escena de la transfiguració es troba també en Mt 17,1-13 i Lc 9,28-36. Lc la situa *vuit dies després* del primer anunci de la passió. Segurament ha reforçat el tema del setè dia: en efecte, el «dia vuitè» és el dia messiànic per excel·lència. En la Transfiguració, la veu celestial diu que Jesús és el Fill estimat de Déu. Les paraules de l'evangelí són pràcticament una repetició del que la mateixa veu diu en el baptisme de Jesús (compareu Mc 9,7 amb Mt 3,17; Mc 1,11; Lc 3,12). Notem que en Lc 9,35 la veu que surt del núvol diu: *Aquest és el meu Fill, el meu elegit; escolteu-lo*. L'elecció de Jesús és lligada amb la seva missió d'anunci del Regne de Déu. Aquesta imatge potser s'inspira en els textos profètics que parlen del servent del Senyor (Is 42,1; 49,7).

Antic Testament

Jesús és l'estimat del Pare, el seu elegit. Recordem Is 42,1: *Aquí teniu el meu servent, que jo sostinc, el meu elegit, en qui m'he complagut*. Sobre el núvol com a lloc que indica la presència de Déu, podem tenir en compte la conclusió del lli-

bre de l'Èxode: un cop han acabat la construcció de la tenda del trobament, el Senyor l'omple amb el seu núvol gloriós (Ex 40,34-38).

Nou Testament

En l'evangelí segons Joan no es narra l'escena de la transfiguració, però al final de la primera part de l'evangelí hi ha l'escena d'uns grecs que volen veure Jesús. En això Jesús hi veu un senyal clar que arriba l'hora en què es manifestarà la seva glòria (Jn 12,23). Llavors se sent una veu del cel. És el

Pare que parla i diu referint-se al Fill: *Ja l'he glorificat i encara el glorificaré* (v.

28). El Pare acabarà la seva obra d'amor entre els homes mitjançant

la mort i la resurrecció de Jesús.

L'autor de la Segona carta de Pere recorda la tradició sobre la transfiguració per tal de donar més solidesa al que diu. A la muntanya s'ha sentit una veu que venia de la glòria de Déu i que donava glòria al seu Fill estimat (2Pe 1,17-18).

*Crist glorificat a la creu.
Majestat de Sant Miquel de Cruïlles (segle XII). Museu diocesà de Girona.*

EL TEXT ENS PARLA

En l'episodi de la transfiguració hi ha una combinació de llenguatges. El text ens parla amb tots i cadascun dels detalls, molts d'ells simbòlics. Hi ha tres personatges terrenals (Pere, Jaume i Joan) i tres de celestials (Jesús, Elies i Moisès). Un d'ells, Jesús, és alhora terrenal i celestial. De fet, la muntanya alta es converteix en un lloc privilegiat on s'anticipa la glòria del cel. Els tres deixebles participen d'aquesta glòria, ja que el núvol de la presència de Déu els cobreix i llavors senten la veu que proclama: Jesús és el Fill de Déu. Pere havia reconegut Jesús com a Messies. Ara sent com Déu mateix l'anomena «Fill estimat». També Elies i Moisès donen testimoni que Jesús és el Messies gloriós, ple de llum resplendent. I això queda clar quan Jesús acaba de presentar-se com a Messies que ha de sofrir i ha de morir. La voluntat de Déu passa per la creu primer, i per la resurrecció després. Veure les coses com Déu les veu vol dir acceptar-ho tot. Sense creu no hi ha resurrecció. Els deixebles són els qui han d'escoltar Jesús, el Fill de Déu. Aquest és el missatge diví. I escoltar-lo vol dir seguir-lo fins al final, comprendre el seu camí: camí de servei i de donació. És la vida oferta en rescate per tothom. Els deixebles entren a la benaurança celestial i s'hi

volen quedar: han rebut la llum divina, són plens del do de Déu. Però no es poden instal·lar en allò que encara no és definitiu. És inútil voler fer tres cabanes. Són a la terra i el canvi sobtat d'escenari els ho recorda: Jesús és allà tot sol amb ells. Cal que continuïn el seu camí: Jesús, davant, anant cap a la passió, i ells, seguint-lo. Només quan Jesús ressusciti entendran que a la glòria no s'hi arriba de cop i volta. Han tastat la glòria i el goig ple. Però cal que beguin la copa de la prova que Jesús beurà. Al final del camí, hi ha la llum del matí de Pasqua.

*La Transfiguració. Fresc de Fra Angelico (1400-1455).
Convent de Sant Marc. Florència.*

TORNEM A LLEGIR EL TEXT I FEM SILENCI

INTERROGANT LA NOSTRA VIDA

- Tant a la muntanya de la transfiguració (el Tabor) com a la muntanya de les Oliveres, des d'on Jesús pujarà al cel, els deixebles queden com encisats, es refugien en la visió i en el prodigi. Què vol dir, però, escoltar Jesús, el Fill estimat de Déu? Com podem tirar endavant la missió que hem rebut? Llegim Ac 1,7-8.
- Els tres apòstols són «testimonis», és a dir, donen fe de Jesús i de la seva glòria. Veuen Elies i Moisès i senten la veu de Déu. La transfiguració permet de veure la glòria del ressuscitat en el crucificat. ¿Som capaços nosaltres de veure la dignitat-glòria dels fills de Déu on només trobem misèria i sofriment?

La llum del Tabor arriba fins als deixebles, els transforma i els purifica.

CONVIDATS A PREGAR

- Silenci perquè cadascú es pregunti què ha descobert. Hi pot haver un intercanvi amb els altres.
- Preguem amb el Parenostre («vingui a nosaltres el vostre Regne») el Magníficat, o bé un salm. Us suggerim el salm 2 o el 110.
- Fem pregària espontània a partir d'experiències viscudes de «transfiguració» i de «resurrecció».

UNITS A LA FE DE L'ESGLÉSIA

La fe en Jesucrist, Fill de Déu, s'enriqueix aquí amb les paraules que se senten del núvol: Jesús és el Fill estimat. L'experiència de l'amor de Déu és la que ha de passar al primer lloc de la vida de l'Església (vegeu 1Jn 3,1-2.13-18; 4,7-21).

El do que els deixebles reben a la muntanya, la llum que penetra Jesús i arriba fins a ells, és el do que transforma i purifica. En darrer terme, és el do de l'Esperit Sant. Així ho veiem en l'escena de la transfiguració: la llum del Tabor arriba fins als deixebles, i és tan forta que gairebé no la poden suportar. És la llum que

ens transfigura i ens fa esdevenir persones que acullen l'amor vessat en els seus cors.

L'Església és el sagrament universal de salvació. En els sagraments que celebra, les realitats humanes queden transfigurades per l'acció lluminosa de l'Esperit Sant. Podem veure-ho en el primer capítol de la Constitució «Lumen Gentium», del Concili Vaticà II.

CAP A ON ENS ENCAMINA L'ESPERIT SANT?

- La fe és una vida en l'Esperit. Qui fa experiència de l'amor de Déu, qui escolta l'Esperit que parla al cor i prega amb nosaltres, escoltarà la veu del Fill i es nodrirà de la seva Paraula. Rebre la llum de la transfiguració vol dir viure en comunió amb el Pare, el Fill i l'Esperit Sant.
- La mort i la resurrecció, la creu i la glòria, el sofriment i l'enaltiment, són els dos moments fonamentals de la vida del deixeble. També en el cor hi ha un batec i en les onades del mar un flux i un reflux. L'Església ha de moure's entre la solidaritat i la pregària, la pobresa davant el món i la riquesa als ulls de Déu.

L'HOME RIC

(Mc 10,17-31)

¹⁷ Quan es posava en camí, un home s'acostà corrent, s'agenollà davant de Jesús i li preguntà:

– Mestre bo, què haig de fer per a posseir la vida eterna?

¹⁸ Jesús li digué:

– Per què em dius bo? De bo, només n'hi ha un, que és Déu. ¹⁹ Ja saps els manaments: *No matis, no cometis adulteri, no robis, no acuis ningú falsament, no facis cap frau, honra el pare i la mare.*

²⁰ Ell li va dir:

– Mestre, tot això ho he complert des de jove.

²¹ Jesús se'l mirà i el va estimar. Li digué:

– Només et falta una cosa: vés, ven tot el que tens i dóna-ho als pobres, i tindràs un tresor al cel. Després vine i segueix-me.

²² En sentir aquestes paraules, aquell home va quedar abatut i se n'anà tot trist, perquè tenia molts béns.

²³ Llavors Jesús mirà al seu voltant i digué als seus deixebles:

– Que n'és, de difícil, per als qui tenen riqueses entrar al Regne de Déu!

²⁴ Els deixebles, en sentir aquestes paraules, quedaren molt sorpresos. Però Jesús els tornà a dir:

– Fills meus, que n'és, de difícil, entrar al Regne de Déu! ²⁵ És més fàcil que un camell passi pel forat d'una agulla que no pas que un ric entri al Regne de Déu.

*Figura del Beatus (còdex de l'any 975).
Tresor de la Catedral. Girona.*

²⁶ Ells quedaren encara més desconcertats, i es deien els uns als altres:

– Si és així, qui pot salvar-se?

²⁷ Jesús se'ls mirà i digué:

– Als homes els és impossible, però no a Déu, perquè Déu ho pot tot.

²⁸ Llavors Pere li va dir:

– Mira, nosaltres ho hem deixat tot i t'hem seguit.

²⁹ Jesús digué:

– Us ho asseguro: tothom qui per mi i per l'evangeli hagi deixat casa, germans, germanes, mare, pare, fills o camps, ³⁰ rebrà, ja en el temps present, cent vegades més de cases, germans, germanes, mares, fills, camps, i també persecucions, i, en el món futur, la vida eterna. ³¹ Molts passaran de primers a darrers, i molts, de darrers a primers. ■

ENTREM
DINS EL
TEXT

INFORMACIONS D'INTERÈS

Geogràfiques

En començar el capítol 10, l'evangeli de Marc diu que *Jesús se'n va anar d'allí (de Galilea) al territori de Judea, a l'altra banda del Jordà*. Després es dirà que Jesús fa camí *pujant a Jerusalem* (10,32). A Jerusalem no s'hi va, s'hi puja, perquè és la ciutat del Senyor, la muntanya on hi ha el temple: és *allà que pugen les tribus, les tribus del Senyor* (Sl 122,4). El camí més normal per a pujar a Jerusalem des de Galilea era per l'est del Jordà. Travesaven el riu al sud del llac de Genesaret i el tornaven a travessar a l'altura de Jericó. Jesús camina cap a Jerusalem.

Socioreligioses

Jesús és anomenat *mestre* (en hebreu *rabí*). Els mestres també eren anomenats *savis* i als més importants se'ls donava el títol de *pare*. El manament d'honrar el pare i la mare s'aplicava també als mestres. Jesús és tingut per un mestre que diu la veritat, que ensenya amb rectitud. És estrany el títol de *mestre bo*. Pot significar *mestre perfecte*, *mestre sense cap contradicció*, *mestre sense pecat*, en el sentit que era el primer a complir allò que ensenyava.

Jesús és el mestre bo.
Fragment d'una icona de Manuel Tzanes (1610-1690).
Museu bizantí. Atenes.

Jesús dona una llista dels manaments de la Llei. Els jueus observaven la Llei amb gran entusiasme i convenciment. Volien ser fidels en tot al Senyor. Per això els mestres de la Llei tenien una gran importància entre el poble perquè contínuament eren consultats sobre com practicar la Llei en la vida de cada dia. Vegeu la fitxa 1, en aquest mateix apartat.

Notem que Jesús va d'un poble cap a l'altre, ensenyant i guarint. Viu, ell i els seus deixebles, del que li donen. I dona allò que té: cura els malalts sense demanar res a canvi. Així ho explica als seus deixebles: *Cureu malalts, ressusciteu morts, purifiqueu leprosos, traieu dimonis; de franc ho heu rebut, doneu-ho també de franc* (Mt 10,8).

*Fent camí.
El camí de Jesús és el camí de la obediència a Déu.*

Simbolismes

Que Jesús faci camí cap a Jerusalem té un sentit més profund que la pura referència geogràfica. El *camí* indica una actuació conforme a la voluntat de Déu. Així, a l'Antic Testament, el tema del camí va molt lligat amb l'èxode i l'anada a la terra promesa. Aquí el camí de Jesús és el camí de la passió, mort i resurrecció, el camí de l'obediència a Déu.

El text proposa la comparació del *camell* i el *forat de l'agulla* amb l'entrada dels rics al Regne de Déu. El simbolisme és molt plàstic. Es tracta d'una imatge expressiva i paradoxal. L'exageració evident serveix per a subratllar la posició de Jesús en relació a les riqueses.

Camell en el desert del Sinaí.

e QUIN TIPUS DE TEXT COMENTEM?

El text de l'home ric s'assembla molt al que s'anomenen relats de vocació o de crida. Compareu-lo amb Mc 1,16-20. En aquests relats, algú és cridat a orientar la seva vida cap a Jesús, fent-se deixeble d'ell. D'aquí la frase *segueix-me* (Mc 10,21) o *vine amb mi* (Mc 1,17). Aquí és Jesús qui crida l'home ric o aquells pescadors del llac de Galilea. També l'apòstol Pau es considera una persona cridada: *Déu em va escollir des de les entranyes de la mare i em va cridar per la seva gràcia* (Ga 1,15). Els grans profetes, com Isaïes o Jeremies, han estat cridats (Is 6; Jr 1) i també ho han estat Moisès (Ex 3), Samuel (1Sa 3) i altres.

*Jesús crida els seus deixebles.
Imatge del film "Jesús de Natzaret" de Franco Zeffirelli.*

SITUEM EL TEXT EN EL CONJUNT DE L'EVANGELI

L'escena de l'home ric es desenvolupa enmig del camí cap a Jerusalem. Marc hi dibuixa els tres anuncis de la passió que assenyalen com tres etapes d'aquest camí: primer anunci (8,31), segon (9,30-31) i tercer (10,32-34). Som a la segona etapa, que ha començat així: *travessaven Galilea* (9,30); després *arribaren a Cafarnaüm* (9,33); finalment *se'n va anar d'allí (Galilea) al territori de Judea, a l'altra banda del Jordà* (10,1). Notem que Jesús *instruïa la gent com tenia per costum*, però els ensenyaments són reservats als deixebles: el matrimoni i el divorci, els infants, i l'abandó dels propis béns i riqueses. Per tant, la segona etapa del camí de Jesús comença en 9,30 i acaba en 10,31. Tota ella és dominada per un sol tema: què vol dir ser deixeble de Jesús i què rebrà qui vulgui fer-se'n. L'esquema és aquest:

- 9,30-31 Segon anunci de la passió, la mort i la resurrecció
- 9,32 Incomprensió dels deixebles
- 9,33-50 Ensenyaments sobre el servei
- 10,1-31 Ensenyaments sobre el seguiment:
 - matrimoni i divorci (10,2-12)
 - els infants (10,13-16)
 - deixar-ho tot (10,17-31)

e SEGUIM EL FIL DEL TEXT

L'escena té lloc enmig del camí. Consta de dues parts. Primer trobem Jesús i l'home ric. Després, quan el ric se'n va, Jesús es queda amb els deixebles. Notem les dues mirades de Jesús adreçades al ric (v. 21) i als deixebles (v. 27).

Dos personatges tenen nom propi: *Jesús* i *Pere*. Un altre és anònim: *un home*. És un personatge que anem descobrint de mica en mi-

ca. Primer sabem que és un home interessat per Jesús, a qui considera algú superior: un «mestre bo», davant el qual ell s'agenolla. També veiem que aquest home fa la pregunta decisiva: què cal fer per aconseguir de viure eternament amb Déu. És un home religiós i ben disposat, que durant tota la seva vida ha complert els manaments de la Llei. Jesús el veu a punt per a fer-li una proposta sorprenent i diversa. Se'l mira amb una mirada plena d'estimació i li proposa que sigui deixeble seu, que

Jesús i els deixebles. Pintures del segle IV a les catacumbes de Domitil·la. Roma.

doni els seus béns als pobres i s'afegeixi al grup de seguidors. És l'única cosa que li falta. Si l'accepta, pot estar tranquil: té el cel obert de bat a bat. Però l'home es fa enrere. La seva il·lusió inicial de córrer alegre cap a Jesús es torna decepció, abatiment i tristesa. La causa: els molts béns que posseeix. Se'ls estima massa i no és capaç de desprendre-se'n. Jesús es queda amb els deixebles i constata allò que s'acaba de demostrar: és molt difícil que una persona amb riqueses opti per Déu

contra els seus diners. Déu i les riqueses són dos camins difícilment conciliables. Tant com ho pot ser l'obertura que necessita un camell i l'espai que hi ha al forat d'una agulla. Les paraules són dures, i els deixebles queden «descol·locats». Si les riqueses (les que es tenen o les que es desitgen) són un impediment tan gros per a entrar al Regne de Déu, qui pot salvar-se? Jesús es mira profundament els deixebles i els recorda que Déu és l'únic que pot salvar qui vulgui i com vulgui. Ara, queda clar el que Jesús ha dit a l'home ric: qui enriqueix els pobres, guanya un tresor al cel, i, ja en aquesta terra, rep molt més del que ha donat. El qui, com Pere, ho deixa tot mogut per Jesús i l'evangeli rebrà aquí el cent per u i després la vida eterna. Tan sols una remarca: el camí del deixeble no és de roses, sinó de roses i espines. Les satisfaccions i les dificultats (les «persecucions») es barrejaran. El camí passa per la creu.

El camí del deixeble passa per la creu.
(Fotografia: P. Ynaraja)

PARAULES AMB RESSÒ

VIDA ETERNA

És allò que heretes, que arribes a posseir, és a dir, la salvació. L'herència de la salvació es rebrà en *el món futur*: hi haurà un moment en què la vida eterna serà rebuda/heretada/donada per Déu. Però *ara* és el temps d'entrar al Regne de Déu, el temps de donar els béns terrenals i d'adquirir un tresor al cel. Per tant, la vida eterna comença quan segueixes Jesús, complint els manaments i vivint a fons l'evangelí de la llibertat i del deseiximent.

MANAMENTS

Sovint, a l'Antic Testament, s'expressen amb la imatge del camí. Guardar els manaments vol dir seguir els camins de Déu, sense perdre's. Conver-

tir-se és refer el camí dels manaments, fer allò que Déu vol. Jesús hi afegeix un altre *manament*: vendre-ho tot i donar-ho als pobres. Dient-ho d'una altra manera: *El qui de vosaltres no renuncia a tots els seus béns no pot ser deixeble meu* (Lc 14,33). El despreniment, la generositat caracteritzen la manera de viure del Mestre. Si ens fixem, doncs, en el Jesús pobre, els manaments *t'obliguen a ser pobre com ell*, i signe viu de la bona nova del Regne anunciada als necessitats.

RIQUESES

Entre les dites dels rabins jueus trobem aquesta frase: *Qui és ric? Aquell que s'accontenta amb la part que li correspon, tal com està escrit: «Feliç de tu! És magnífic per a tu si menges el fruit del teu treball! Feliç de tu en aquest món! Serà magnífic per a tu en el món futur»*. Les semblances i diferències amb les afirmacions de Jesús són evidents. Jesús no parla de resignació sinó de *tenir un tresor al cel*. És a dir, tenir el tresor en Déu; que Déu sigui el nostre tresor. Per tant, tot el que tenim ho hem de rebre com un do d'ell. Llegim en Mt 6,20: *Reuniu tresors al cel, on ni les arnes ni els cors no els fan malbé ni els lladres no entren ni els roben*.

La realitat de la pobresa ens urgeix al despreniment i a la generositat.

Evangelis Sinòptics

L'episodi de l'home ric es repeteix en Mt 19,16-30 i Lc 18,18-30. Cada versió d'aquests dos evangelis té les seves característiques pròpies. Si feu servir la sinopsi, us serà fàcil descobrir-les. Lluc ens explica un altre episodi semblant, on hi ha els elements fonamentals del text de l'home ric. És Lc 10,25-28: *Un mestre de la Llei es va aixecar i, per posar a prova Jesús, li va fer aquesta pregunta: —Mestre, què haig de fer per a posseir la vida eterna? Jesús li digué:*

—Què hi ha escrit en la Llei?

Després de la resposta del mestre de la Llei, ve la paràbola del bon samarità. Textos emparentats amb aquests són Mt 22,34-40 i Mc 12,23-34, que parlen sobre el primer manament de la Llei. Podem considerar encara la paràbola del ric i el pobre llàtzer (Lc 16,19-31).

Antic Testament

Els manaments citats en Mc 10,19 es poden trobar a Ex 20,12-16 i Dt 5,16-20. En Mc no trobem la primera part dels manaments (no tenir altres déus, no fer-se ídols ni adorar-los, no jurar en fals pel nom del Senyor, consagrar-li el repòs del dissabte). Tampoc no trobem en Mc el que segueix: *No desitgis la casa de l'altre. No desitgis la seva dona, ni el seu esclau, ni la seva esclava, ni el seu bou, ni el seu ase, ni res del que li pertany.* En el seu lloc hi ha un manament que diu: *No facis cap frau.* Segurament va relacionat amb el manament anterior: *No acuis ningú falsament* per prendre-li, enganyant, el que li pertany (compareu-ho amb 1Co 6,7-8; 7,5). Es pot contrastar la reacció de l'home ric en Marc 10 amb la reacció del també ric Zaqueu (Lc 19,8: *Senyor, dono als pobres la meitat dels meus béns, i als qui he exigít més diners del compte, els restitueixo quatre vegades més*).

Nou Testament

El comportament dels primers cristians, en concret els de la comunitat de Jerusalem, és un bon punt de comparació. Llegim Ac 2,42-47, especialment el v. 45: (els primers cristians) *venien les propietats i els béns per distribuir els diners de la venda segons les necessitats de cadascú.*

Zaqueu reacciona al revés de l'home ric: baixa de l'arbre per acollir Jesús i donar als pobres la meitat dels seus béns. Pintura de Bernardo Strozzi (1581-1644). Musée des Beaux-Arts. Nantes.

EL TEXT ENS PARLA

L'home que anà corrent cap a Jesús estava carregat de bones intencions. Volia que Jesús li assenyalés el camí del cel. I quan Jesús li assenyalà, en primer lloc, el camí dels manaments, fer la voluntat de Déu, respon sincerament: coneix els manaments i els guarda. Els deures que té envers el proïsme. Però cal fer un pas més. El primer manament és estimar Déu sobre totes les coses. I aquest primer manament, el fonamental, en boca de Jesús sona així: *ven tot el que tens i dóna-ho als pobres*. Qui es desprèn de les riqueses, confia només en Déu, la seva única esperança, aquell que el sosté. Una mica com els ocells del cel o les flors del camp, que no tenen res i ho tenen tot, ja que el Pare celestial se n'ocupa. El ric de l'evangelí té por de perdre la seguretat que donen les riqueses i per això no és lliure per a estimar Déu de veritat. Certament, no es poden servir dos senyors, no es poden servir alhora Déu i el diner. Cal decidir-se, i el ric, incapaç de fer-ho, se'n va ple de confusió. No ha encertat la tria. La tristesa és la prova del seu fracàs.

Els deixebles potser no són tan virtuosos com l'home ric. No entenen les coses. S'acovardeixen davant aquell Jesús que puja decidit a la passió. Els agraden els primers llocs i es discu-

teixen quan no tenen pans. Renyen els infants i no entenen que les riqueses siguin tan incompatibles amb el Regne de Déu. Arriben al punt de dubtar de la salvació, desconcertats davant la frase del camell i l'agulla. Però, a diferència de l'home ric, ells han deixat els béns i la família i se n'han anat amb Jesús. És a dir, han fet el pas que el ric ha estat incapaç de fer. I això els obre les portes de la vida eterna. Ells són els darrers que, al final, seran primers. Han cregut en Jesús i l'evangelí, i s'hi han llançat plenament. Ja vindrà el dia que comprendran! Potser serà quan pateixin en la pròpia carn tot allò que Jesús, el Mestre, va patir. Les persecucions acompanyaran el seu camí, però en el món futur tenen garantida la vida eterna.

Els darrers, al final, seran primers.
Fragment d'ícona del segle XII. Monestir de Santa Caterina del Sinai.

TORNEM A LLEGIR EL TEXT I FEM SILENCI

INTERROGANT LA NOSTRA VIDA

- Marc vol que ens posem en camí al costat dels Dotze i que avancem amb Jesús cap a Jerusalem. El text, doncs, parla a tothom, no tan sols a aquells que tenen una missió específica dins l'Església. Què hem deixat i què no hem deixat encara a l'hora de seguir Jesús?
- Sempre ens sorprendran aquells que han encarnat i encarnen en la pròpia vida aquest text evangèlic. Pensem en sant Antoni, pare de monjos, o en sant Francesc d'Assís. N'hi ha hagut molts i moltes que han fet de la seva vida un do a Déu i als altres. De quina manera les riqueses ens ho podrien o ens ho poden impedir?

*Sant Antoni, pare de monjos, al desert.
Pintura de David Teniers (1610-1690).*

*Sant Francesc d'Assís.
Fresc de Cimabue (segle XIII). Basílica d'Assís.*

CONVIDATS A PREGAR

- Silenci perquè cadascú es pregunti què ha descobert. Hi pot haver un intercanvi amb els altres.
- Preguem amb el Parenostre («faci's la vostra voluntat així a la terra com es fa en el cel»), el Magnificat o bé un salm. Us suggerim el salm 49.
- Preguem amb els deu manaments, sense quedarnos en la lletra, sinó fent l'esforç de copsar-ne l'esperit. Sentim-hi Jesucrist, el mestre bo que ens instrueix i descobrim en la pròpia vida i en la dels altres els signes de vida eterna.

UNITS A LA FE DE L'ESGLÉSIA

Jesús proposa a l'home ric que posi Déu per damunt de tot. En altres paraules, que busqui primer el Regne de Déu i fer el que ell vol, ja que la resta (els béns necessaris) ho rebrà de més a més (vegeu Mt 6,33). Davant les riqueses, cal parlar de justícia i d'amor generós per tal de no ser-ne víctima. El Regne de Déu es podria allunyar. Des de l'evangeli tot pren un altre sentit. Així ho trobem en el següent text, tret del Concili Vaticà II: «Que tota la vi-

da (dels cristians), tant individualment com socialment, estigui penetrada de l'esperit de les Benaurances i especialment de la pobresa. Aquell que, obeint Crist, busca primer el Regne de Déu, rep un amor pur i fort per a poder ajudar tots els seus germans i perfeccionar l'obra de la justícia sota la inspiració de la caritat» (Constitució «Gaudium et Spes» n. 72).

CAP A ON ENS ENCAMINA L'ESPERIT SANT?

- L'Esperit Sant ens encamina a un seguiment de Jesucrist més intens que integri els manaments de la Llei de Déu i la plenitud de l'evangeli.
- L'Esperit ens encamina a interrogar-nos continuament sobre les renúncies que podem fer com a signe del Regne que acceptem i del qual participem, tant a nivell personal com a nivell eclesial.
- L'Esperit ens porta a acollir els dons de Déu, que rebem en la comunitat dels germans, i a acceptar les «persecucions» que ens puguin afectar. El temps present és una anticipació de la vida eterna, quan Déu haurà instaurat definitivament el seu Regne.

EL CEC DE JERICÓ

(Mc 10,46-52)

⁴⁶ Arribaren a Jericó. Quan Jesús en sortí amb els deixebles i molta gent, el fill de Timeu, Bartimeu, cec i captaire, s'estava assegut vora el camí. ⁴⁷ Va sentir dir que passava Jesús de Natzaret i començà a cridar:

– Fill de David, Jesús, tingues pietat de mi!

⁴⁸ Tothom el renyava perquè callés, però ell cridava encara més fort:

– Fill de David, tingues pietat de mi!

⁴⁹ Jesús s'aturà i digué:

– Crideu-lo.

Els van cridar el cec dient-li:

– Coratge! Aixeca't, que et crida.

⁵⁰ Ell llançà el mantell, es posà dret d'una revolada i se'n va anar cap a Jesús. ⁵¹ Jesús li preguntà:

– Què vols que faci per tu?

El cec respongué:

– Rabuni, fes que hi vegi.

⁵² Jesús li digué:

– Vés, la teva fe t'ha salvat.

A l'instant hi veié i el seguia camí enllà. ■

Jerico, la porta d'entrada dels israelites a la terra promesa, ja existia com a ciutat fa uns 10.000 anys.

INFORMACIONS D'INTERÈS

Geogràfiques

Jesús i els seus deixebles es troben camí de Jerusalem. Han vingut pel camí del Jordà. Han travessat el riu, després de seguir-ne la riba esquerra des del sud del llac de Galilea. D'aquesta manera, com tot bon jueu de l'època, han evitat de trepitjar territori samarità. Ara surten de la ciutat de Jericó, important pel comerç, i zona fronterera entre Perea i Judea. A Jericó hi ha una oficina de recaptació d'impostos. Passada la ciutat, el camí de Jerusalem gira cap a la dreta i puja abruptament, tot salvant un desnivell de 1.200 metres en poc menys de trenta quilòmetres.

Jerico, en els evangelis, només és esmentat aquí i en la paràbola del bon samarità (Lc 10,30). També hi ha una referència a Jericó i a les seves muralles en He 11,30. A l'Antic Testament, la ciutat és la porta d'entrada dels israelites a la terra promesa (Js 1,10-5,1). Abans de travessar el Jordà, enfront de Jericó, Moisès donarà les darreres disposicions que regulen l'aliança entre Déu i el poble (Nm 22-36; Dt). Prop de Jericó, encara, el profeta Elies serà endut al cel i el seu esperit profètic passarà a Eliseu (2Re 2).

Socioreligioses

Per comprendre la situació social i religiosa dels cecs en temps de Jesús, podem recordar que ni els cecs ni els coixos no poden entrar al temple: *cecs i coixos no entraran al temple* (2Sa 5,8). Així, en Ac 3,2, l'invàlid curat per Pere s'està al costat de la porta Bonica, que dóna accés al recinte del temple reservat als jueus. La llei denuncia l'actuació malèvola contra els cecs, com fer-los la traveta (Lv 19,14) o guiar-los malament (Dt 27,18), però la ceguesa, com qualsevol altre defecte físic, és considerat una impuresa davant de Déu. Així, un cec no pot actuar com a sacerdot (Lv 21,17-18). La malaltia és vista com un càstig diví (Jn 9,2). Davant aquest estat de coses, Jesús fa el gest profètic de curar cecs i coixos dins el recinte del temple (Mt 21,14) per a trencar l'exclusió religiosa a què es veien sotmesos.

La ceguesa, com qualsevol altre defecte físic, era considerada com una impuresa davant Déu.

Simbolismes

El cec demana cridant a Jesús que *tingui pietat* d'ell. No es tracta de demanar l'entendiment davant l'infortuni de l'altre sinó la solidaritat activa amb qui pateix. Tenir misericòrdia és l'actitud oposada a mostrar-se inhumà, cruel, persona sense compassió. Així, a l'Antic Testament, en Os 6,6, el profeta nota que l'autèntica aliança porta a la solidaritat i compassió envers els pobres, i que els rituals i els sacrificis són insuficients. Per tant, darrere el crit del cec de Jericó hi ha la nova aliança de Déu amb la humanitat: Jesús proclama amb els fets que ara és el temps de posar en pràctica Os 6,6 (*el que jo vull és amor i no sacrificis*). Vegeu Mt 9,13 i 12,7.

*"El que jo vull és amor i no sacrificis"
(Os 6,6).
Altar d'un santuari del temps de Salomó. Meguidó.*

QUIN TIPUS DE TEXT COMENTEM?

D'entrada sembla que el nostre text sigui un «relat de miracle»: Jesús esdevé sensible als crits de súplica que li adreça un cec i el cura. Però, mirat de més a prop, veiem que el cec «lluïta» per trobar-se amb Jesús i, quan l'ha trobat i és guarit, el segueix camí enllà. D'altra banda, Jesús el fa cridar i el converteix en algú capaç de seguir-lo. Per tant, el text té també la fesomia d'un «relat de vocació», ja que culmina amb el seguiment de Jesús per part del cec.

Jesús guarint un cec. Catacumbes de Sant Calixt (segle II-III). Roma.

SITUEM EL TEXT EN EL CONJUNT DE L'EVANGELI

El relat del cec de Jericó es troba al final del camí de Jesús cap a Jerusalem, just abans que arribi a la ciutat i entri al temple. És un episodi que fa de lligam entre la pujada i l'arribada a Jerusalem.

En Mc 10,32 Jerusalem és esmentada com a meta del camí de Jesús: *Mentre feien camí pujant a Jerusalem Jesús els anava al davant i ells n'estaven molt sorpresos*. Els deixebles tenen por, però pensant-se que arriba l'hora del triomf, volen els primers llocs en el reialme que es pensen que Jesús instaurarà. A l'altra banda hi ha el cec, model de deixeble. Venç les dificultats d'accés a Jesús, deixa el que té, i el segueix sense aspirar a res. El cec és el deixeble transformat per la persona i la paraula de Jesús. Abans que Jesús fos reconegut com a Messies per Pere, hi havia hagut la guarició d'un cec a Betsaida (Mc 8,22-26). Ara, al final del camí, hi ha la guarició d'un cec a Jericó, caracteritzada per les dues vegades que aquest cec reconeix Jesús com a Fill de David, és a dir, com a Messies. També en l'escena següent, quan Jesús entri a Jerusalem, serà reconegut com a Messies pels seus deixebles (Mc 11,9-10).

L'esquema és aquest:

10,32-34	Tercer anunci de la passió, la mort i la resurrecció
10,35-40	Incomprensió dels deixebles
10,41-45	Ensenyament sobre el servei
10,46-52	El cec guarit a Jericó, model de deixeble.

SEGUIM EL FIL DEL TEXT

El relat és molt senzill però alhora molt treballat. Les contraposicions són constants:

- 1) cec – acaba veient-hi
- 2) captaire – llança el mantell
- 3) assegut – es posa dret d'una revolada i va cap a Jesús
- 4) crida – el fan callar
- 5) crida més fort – ara el criden: és que Jesús el crida
- 6) és vora el camí – el segueix camí enllà

Els termes «camí» i «cridar» són els més significatius de cara a explicar les relacions entre Jesús i Bartimeu. En la primera escena Jesús, acompanyat dels deixebles i de molta gent, passa pel camí, mentre que Bartimeu s'hi està assegut a la vora. El cec comença de sobte el seu moviment d'aproximació a Jesús. Però ell vol fer-se sentir. No té visió, però li queda la paraula, i la fa servir. Crida per a ser escoltat. Jesús s'atura i comença la segona escena.

Ara, la iniciativa la pren Jesús. Fa cridar el cec i la gent canvia de comportament: els renys es tornen paraula d'encoratjament. El cec no s'ho pensa dues vegades. És escoltat i comença la seva transformació: es desfà del bé més preuat, del mantell, *tot el que té per abrigar-se* (vegeu Ex 22,26). Després, sense cap mirament per la seva minusvalidesa, es posa dret d'un salt i va cap a Jesús. Mentre que a la primera escena el cec cridava Jesús, i a la segona Jesús cridava el cec, ara, a la tercera, es produeix el trobament entre tots dos. Jesús pregunta i el cec respon: *Fes que hi vegi*. És tot el que necessita per a viure com a

persona, amb una humanitat plena. El cec ho sap i sap que Jesús li ho pot donar. La seva confiança en ell és total i aquesta confiança el salva. En virtut de la fe rep la visió, i tan bon punt hi veu sap què ha de fer: seguir Jesús en el seu camí cap a Jerusalem. El cec s'afegeix al grup de deixebles. S'hi ha sentit cridat. Ara fa camí amb el Senyor.

*Miniatura d'un
evangelari
bizantí (segle
XIII). Biblioteca
Nacional.
Atenes.*

L'oasi de Jericó.

e PARAULES AMB RESSÒ

FILL DE DAVID

És així com el cec crida Jesús per dues vegades. Equival a «Messies», en grec «Crist» (vegeu 2Sa 7,12; Sl 89). El poble espera algú que el salvi dels seus enemics, i aquest ha de ser descendent de David. Quan Jesús entrarà triomfalment a Jerusalem, el poble l'aclamarà dient: *Beneït el Regne que arriba, el del nostre pare David!* (Mc 11,10).

RABUNI

És una paraula aramea que significa 'senyor meu' i que equival a «rabí». Normalment es tradueix per «mestre». Jesús parlava arameu i igualment el parlaven els seus seguidors i la majoria dels jueus que vivien a Palestina en el segle I dC. També Maria Magdalena anomena Jesús «rabuni» (Jn 20,16).

SEGUIR

La paraula pot tenir un sentit físic (seguir un camí, seguir algú, acompanyar-lo). Ho podem veure en Mc 3,7; 5,24; 6,1. També pot tenir un sentit figurat, i aleshores es refereix al qui ha decidit de viure amb Jesús com a deixeble (Mc 1,18; 2,14-15; 8,34). En el nostre text els dos sentits juguen alhora: el cec acaba acompanyant Jesús perquè s'ha convertit en deixeble d'ell.

Jesús és aclamat en la seva entrada a Jerusalem.
Pintura del segle XII. Monestir de Santa Caterina del Sinaí.

Evangelis Sinòptics

L'episodi de la guarició del cec de Jericó es troba també en Mt 20,29-34 i Lc 18,35-43. Mateu, però, presenta dos cecs en aquesta escena en comptes d'un. També ho fa en 9,27-31, episodi paral·lel. S'accentua la compassió de Jesús, en línia amb 8,17: Jesús és qui ha portat les nostres febleses i ha pres damunt seu les nostres malalties. Vegeu igualment 9,36.

Lluc, per la seva banda, descriu l'escena amb més detalls. Sobretot, fa notar la reacció del cec i també de la gent. Tots acaben lloant Déu i glorificant-lo.

Antic Testament

El temps en què arriba la salvació de Déu a la humanitat s'entén com un temps en què els cecs recobren la vista. Així ho llegim en Is 42,16: *Conduiré els cecs per camins que no sabien, els guiaré per rutes desconegudes. Al seu davant canviaré en llum les tenebres i el terreny escabrosos en una plana.*

La bondat de Déu es manifesta en l'alliberament i el redreçament dels malalts i oprimits, sobretot dels cecs: *El Senyor allibera els presos, el Senyor dóna la vista als cecs, el Senyor redreça els qui ensopenguen...* (Sl 146,7-8).

Nou Testament

És útil de llegir l'episodi del cec de naixement que trobem en l'evangelí segons Joan capítol 9. Aquí el cec hi veu, arriba a la fe en Jesús, mentre que els qui es pensen que hi veuen es queden cecs, ja que continuen sense creure en ell.

Jesús guarint dos cecs.
Pintura de Nicolas Poussin (1594-1665). Museu del Louvre, París.

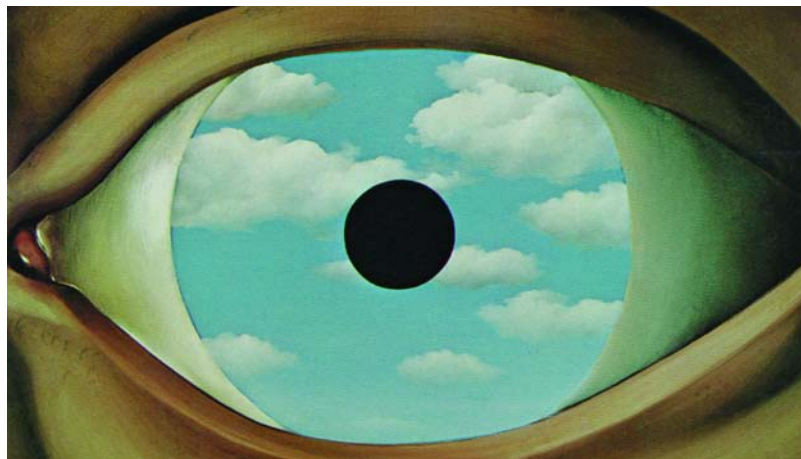
EL TEXT ENS PARLA

El cec és d'entrada un home sense futur ni esperança. No en pot fer res, de la seva vida. El trobem «aparcats» al costat del camí sense poder fer camí. Ha de demanar caritat per a poder viure. I quan passa Jesús, li demana la guarició. El cec vol caminar com un més. I no dubta de Jesús. El Messies, el Fill de David, és l'esperança que li passa ben a prop i no la desaprofita. De poc serveix l'intent de la gent de fer-lo callar. La gent es presenta com la que vol ofegar la veu del cec i impedir que la seva súplica insistent arribi a Jesús. Què en trauràs d'amoïnar el Mestre, vénen a dir-li. Deixa'l estar! El cec, però, vol ser escoltat, i ho aconsegueix. La seva fe és prou ferma perquè cap obstacle es pugui interposar entre ell i Jesús. Qui busca, troba; a qui truca, li obren. El cec té dret, com tots, a una humanitat redreçada.

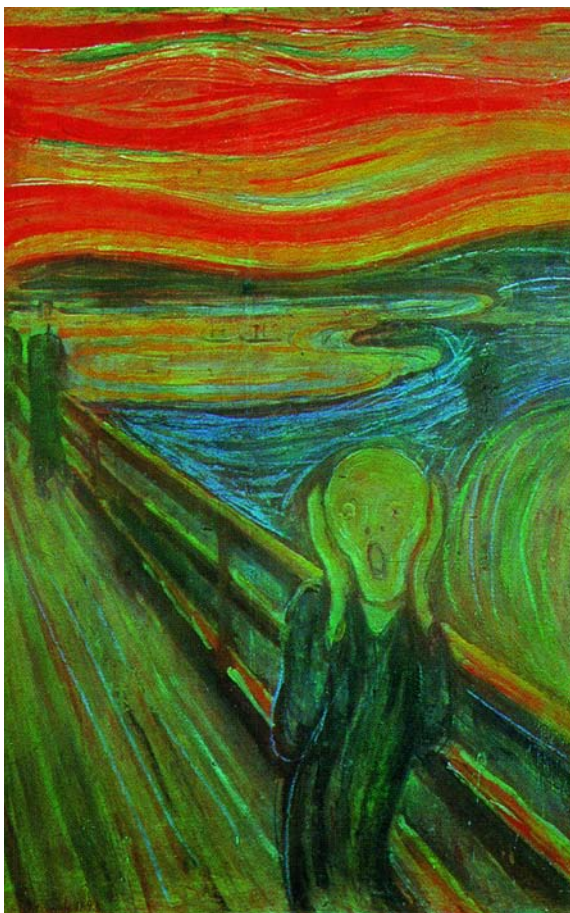
Jesús s'interessa per ell i el crida. El cec demana i ara li responen. Fins i tot la gent canvia ara d'idea. La crida del Senyor esborra els obstacles i ara la gent anima el cec a acostar-se a Jesús. Tampoc no són obstacle el mantell ni la pròpia ceguesa. El cec reacciona com un home lliure, sense por de perdre la roba d'abric. D'una certa manera, es comporta com si no fos cec. La guarició ha començat.

La crida de Jesús el renova. El cec és ara un home d'esperança i confiança.

Quan tots dos es troben, Jesús i el cec, les coses van de pressa. Arribar davant la llum és veure-hi. El qui creu mai no rebrà un desengany. El cec sap que pot demanar a Jesús la misericòrdia i la visió. A l'instant hi veu. Sense gestos de cap mena. La força del cec era la paraula i també és aquesta la força de Jesús. Ara hi veu per a poder fer camí, per a viure com els altres i amb els altres. I ara veu que ha de fer camí amb Jesús. No es guarda gelosament la visió que ha rebut. Ara hi veu prou clar per a entendre el seu futur: seguirà Jesús amb passos joiosos. Serà un més dels seus deixebles. Els primers van ser quatre pescadors cridats vora el llac de Galilea. L'últim és un cec cridat vora el camí de Jericó a Jerusalem.

*El cec ara hi veu prou clar per a entendre el seu futur.
Pintura de René Magritte (1898-1967). Museu d'Art Modern. Nova York.*

El crit. Edvard Munch (1863-1944). Nasjonalgalleriet. Oslo.

TORNEM A LLEGIR EL TEXT I FEM SILENCI

INTERROGANT LA NOSTRA VIDA

- Avui quedem «enlluernats» per tantes coses, especialment anuncis, aparadors, gent famosa, èxit, consum a l'abast... La ceguesa pot tenir molts noms. Quins li donaríem nosaltres?
- El cec és un home que s'imposa als qui voldrien fer-lo callar. Potser pensen que quan algú neix cec ha de morir cec, que cal resignar-se i conformar-se. ¿És la resignació una actitud evangèlica? Qui posa obstacles als altres en nom de la resignació, no se'n posa ell mateix?

CONVIDATS A PREGAR

- Silenci perquè cadascú es preguntí què ha descobert. Hi pot haver un intercanvi amb els altres.
- Preguem amb el Parenostre («deslliureu-nos de qualsevol mal»), el Magníficat o bé un salm. Us suggerim el salm 146.

- Fem una pregària invocant la misericòrdia i el perdó, preparant-nos així per a l'eucaristia del diumenge («Senyor, tingueu pietat»).

UNITS A LA FE DE L'ESGLÉSIA

L'Església fa una opció preferencial pels més pobres. Hi ha qui ha parlat de «ser veu dels qui no tenen veu». Potser tantes vegades en la història hem ofegat la veu dels qui demanaven justícia i llibertat en nom de l'ordre i d'interessos poc confessats. El papa Joan Pau II ha proposat a l'Església que revisi la seva història i demani perdó. D'altra banda, la gent, quan Jesús crida el cec, li donen ànims perquè vagi cap a Jesús. Aquesta imatge és la de l'Església comprensiva i amiga dels pobres, que se sent identificada amb l'evangeli del Regne. És l'Església que confessa la seva fe al costat dels qui cerquen de veure-hi. Una comunitat que vol ser acollidora, oberta i fraterna, en paraules del Concili Tarraconense (Resolució 1). Una comunitat receptiva al clam dels pobres, que porta moltes persones a descobrir Jesús, el Crist, camí, veritat i vida.

CAP A ON ENS ENCAMINA L'ESPERIT SANT?

- El cec Bartimeu acaba essent el deixeble Bartimeu. Els seus crits demanant la misericòrdia de Jesús són crits també de l'Esperit que habita en nosaltres i que, fent-nos fills, crida i ens fa cridar Abba, Pare! (Rm 8,15; Ga 4,5-6). Preguem, doncs, amb l'Esperit. Invoquem el Déu que ens salva amb la veu de l'Esperit.
- El sentiment d'estar asseguts a la vora del camí, inútilment, feixugament, domina de vegades els nostres cors. Ens inhibim amb facilitat, demanant que algú es compadeixi de nosaltres, que ens doni una mica d'afecte i de companyia. L'Esperit, en canvi, fa anar cap a Jesús i ens fa sortir d'una situació que no porta enlloc. Ens esperen el Senyor i els germans, l'Església reunida al voltant de la Paraula i els sagraments.

EL TRIBUT AL CÈSAR

(Mc 12,13-17)

**LLEGIM
EL TEXT**

Moneda d'or de l'emperador
Tiberi (any 15 dC).

¹³ Aleshores van enviar a Jesús alguns fariseus i alguns partidaris d'Herodes per sorprendre'l en alguna paraula comprometedora.

¹⁴ Hi van, doncs, i li diuen:

– Mestre, sabem que dius la veritat, sense deixar-te influir per ningú, ja que no fas distinció de persones, sinó que ensenyes de debò el camí de Déu. Digues: ¿És permès o no de pagar tribut al Cèsar? ¿L'hem de pagar o no l'hem de pagar?

¹⁵ Jesús es va adonar de la seva hipocresia i els respongué:

– Per què em poseu a prova? Porteu-me un denari i deixeu-me'l veure.

¹⁶ Ells l'hi portaren. Jesús els preguntà:

– De qui són aquesta cara i aquesta inscripció?

Ells li respongueren:

– Del Cèsar.

¹⁷ Jesús els digué:

– Doneu al Cèsar el que és del Cèsar, i a Déu el que és de Déu.

I quedaren sorpresos de la seva resposta. ■

L'atri dels gentils del temple era lloc de pas i de comerç, obert a jueus i no jueus.

(Fotografies: P. Ynaraja)

INFORMACIONS D'INTERÈS

Geogràfiques

L'escena té lloc al recinte del temple (Mc 11,27). Aquest recinte era un ampli espai format per l'atri dels gentils i diversos pòrtics oberts a tothom, fins i tot als qui no eren jueus. A l'atri i sota els pòrtics s'hi instal·len els venedors d'animals usats en els sacrificis del temple i també hi ha les taules dels canvistes de diner. Qualsevol transacció comercial a l'interior del temple s'havia de fer amb moneda tírria, l'única admesa. Totes les parades i botigues reportaven bons beneficis als dirigents del temple. L'atri dels gentils era zona de pas entre l'interior de la ciutat de Jerusalem i la zona de la muntanya de les Oliveres, situada fora muralles.

Socioreligioses

Sobre els fariseus, vegeu la fitxa 4. Pel que fa als partidaris d'Herodes, són els addictes a Herodes el Gran (el rei de la infància de Jesús) i als seus fills i successors (Herodes Antipès, Filip...). Els partidaris d'Herodes o herodians sempre foren mal vistos per la majoria de jueus, especialment els fariseus, ja que sota un vernís extern de jueus, tenien en la seva vida privada costums i idees dels romans, als antípodes de la religió jueva. Els herodians estaven molt atents als moviments de tipus

messiànic o nacionalista de l'època, ja que eren una amenaça per als romans i per a ells mateixos. Curiosament, en aquesta ocasió no tenen cap remordiment d'ajuntar-se amb els fariseus, que eren fortament nacionalistes, per tal d'atrapar Jesús en alguna paraula comprometedora.

El tribut que cal pagar al Cèsar, és a dir, a l'estat romà en la persona de l'emperador, era un impost per dret de conquesta. Totes les províncies de l'imperi contribuïen a mantenir l'exèrcit i l'administració romana. També hi havia tributs que es pagaven als monarques herodians, que governaven un territori en nom de Roma (per exemple, Herodes Antip es governava Galilea i Perea). D'aquí l'interès

dels herodians en el tema del tribut. El tribut podia ser territorial (una província o un reialme pagava el tribut a l'emperador) o podia ser personal. En el cas de Palestina és personal. El tribut, a part de les connotacions polítiques que tenia, també en tenia de religioses. Molts jueus es negaven a pagar-lo per considerar impures les monedes romanes amb l'efígie de l'emperador i defensaven que Déu era l'únic rei d'Israel. Aquest era el sentiment popular, que alimentava els grups guerrillers d'oposició a Roma.

Palestina en temps de Jesús estava sotmesa al domini de Roma.

El denari és una moneda romana de plata d'uns 4 grams, equivalent al jornal mitjà d'un dia. Cal distingir curosament entre el tribut al Cèsar i el tribut del temple, que *tot* jueu pagava amb gran convenciment (vegeu Mt 17,24-27).

Sembla que els qui envien *alguns fariseus i alguns partidaris d'Herodes* són exactament els grans sacerdots, els mestres de la llei i els notables del poble, tots ells pertanyents al grup saduceu. Els *saduceus* eren un grup que actuava de manera pragmàtica davant l'ocupació romana. Els saduceus controlaven el temple, tant des del punt de vista religiós com econòmic.

Seguici imperial. Relleu de l'Ara Pacis (segle I aC). Roma.

Simbolismes

L'emperador de Roma és anomenat aquí Cèsar. Es tracta probablement de Tiberi Cèsar, fill d'Octavi August. El sobrenom de «Cèsar» és sinònim d'emperador i prové de Juli Cèsar, el predecessor d'Octavi. Tiberi va ser emperador de l'any 14 al 37 dC (vegeu Lc 3,1). L'emperador representa el poder polític, religiós, econòmic i militar. En aquest sentit esdevé un símbol que pot ser contraposat al govern únic de Déu i a la seva reialesa absoluta: Déu és el Rei de cels i terra. Per això, el llibre de l'Apocalipsi es refereix a l'emperador de Roma quan esmenta la bèstia que domina tota la humanitat, petits i grans, rics i pobres, esclaus i lliures. Aquesta bèstia exigeix que l'adorin i que ningú no pugui comprar ni vendre si no

porta el seu nom, en referència probable a les monedes amb l'efígie de l'emperador (vegeu Ap 13). En l'escena del tribut del Cèsar, Jesús, més que equiparar l'emperador (la bèstia) amb Satanàs (el drac), subordina l'emperador a Déu, li nega tot caràcter absolut.

L'emperador Tiberi, successor d'August.

e QUIN TIPUS DE TEXT COMENTEM?

És un diàleg en la seva forma externa, però de fet es tracta d'una confrontació entre Jesús i dos grups jueus prou diferents però aliats per a fer-lo caure. A una pregunta comprometedora Jesús replica amb una resposta hàbil i profunda. Els adversaris buscaven la confrontació i Jesús l'evita, tot i deixar les coses prou clares. Hem trobat discussions de Jesús amb els dirigents del poble en els episodis de la guarició del paralític (fitxa 1) i de l'autèntica pureza (fitxa 4).

*Els adversaris de Jesús.
Fragment d'una obra de Hieronymus Bosch (1450-1516).
Museu de Belles Arts. Gant.*

SITUEM EL TEXT EN EL CONJUNT DE L'EVANGELI

Al començament de l'evangelí de Marc hi ha un conjunt de controvèrsies o polèmiques de Jesús amb els mestres de la Llei i els fariseus (Mc 2,1-3,5). Posteriorment trobàvem una rèplica adreçada als mestres de la Llei a propòsit de les expulsions de dimonis (3,22-30). Encara a la primera part de l'evangelí, l'episodi central del tercer bloc era la discussió de Jesús amb els fariseus i els mestres de la Llei sobre l'autèntica puresa (7,1-23). També hi havia una altra breu discussió amb els fariseus (8,11-13). Un cop comença el viatge a Jerusalem, els dirigents jueus desapareixen d'escena i els deixebles ocupen el primer pla. És quan Jesús entra a Jerusalem que tornen les polèmiques de Jesús, les últimes, amb tots els dirigents jueus. Són les següents:

- 11,27-12,12 Polèmica sobre l'autoritat de Jesús, el Fill estimat (paràbola dels vinyaters homicides) contra els grans sacerdots, els mestres de la Llei i els notables
- 12,13-17 Polèmica sobre el tribut al Cèsar contra els fariseus i els partidaris d'Herodes
- 12,18-34 Polèmica sobre la resurrecció dels morts i el poder de Déu (qüestió del primer manament) contra els saduceus (un dels mestres de la Llei)
- 12,35-44 Acusacions contra els mestres de la Llei i lloança de la viuda pobre

e SEGUIM EL FIL DEL TEXT

El text ens adverteix que la pregunta dels dirigents està feta amb segones intencions. Una de les qüestions més punyents i debatudes en temps de Jesús era l'actitud que els jueus havien de prendre davant l'impost o tribut romà. N'hi havia que, per evitar mals majors, defensaven que calia pagar-lo: Roma era un gran imperi que tractava bé els jueus i els havia donat una certa autonomia. Segons els partidaris d'Herodes, l'emperador era un benefactor del poble jueu. Calia respectar-lo. Altres pensaven, en canvi, que pagar el tribut era una covardia davant un poder polític estranger, que havia ocupat militarment el país i que el governava amb puny de ferro. Segons els fariseus, Israel havia d'aspirar a la llibertat política, ja que només Déu era el Rei del poble. El Messies, el Fill de David, seria l'instrument diví per a expulsar els romans opressors. Alguns fins i tot havien organitzat escamots de lluita armada contra Roma, impacients per avançar l'hora de la llibertat.

La pregunta que fan a Jesús és difícil, però, a més, la hi fan perquè o uns o altres el puguin enxampar: si respon que cal pagar el tribut, els fariseus l'acusaran de mal jueu; si respon que no s'ha de pagar, els herodians l'acusaran d'enemic del Cèsar. Per això Jesús co-

mença la seva resposta denunciant la hipocresia dels qui pregunten: no busquen la veritat, per molt que hagin lloat la seva persona com algú que no es deixa influir i que ensenya el camí de Déu. Doncs bé, ara veuran en la resposta que ell és amic de la veritat i no de l'estratègia mesquina, i que, d'altra banda, no s'aparta del camí de Déu. Jesús els demana un dels denaris que ells mateixos porten i els fa notar així que ells (els fariseus) són els primers a fer servir diners amb la cara del Cèsar, és a dir, que accepten, sense dir-ho, el sistema polític romà. Per a Jesús, la qüestió, per tant, no és política, sinó sobretot religiosa. Doneu al Cèsar el que és del Cèsar, feu el que en vulgueu dels seus diners: accepteu-los, rebutgeu-los, tolereu-los. Que cadascú decideixi! Ara bé, doneu a Déu el que és de Déu: reconeixeu que *tan sols* ell mereix l'adoració absoluta, i que qualsevol altra autoritat (començant per la de l'emperador) ha d'estar sotmesa a l'autoritat de Déu. Qui reconeix Déu com a Déu, entra al Regne que Jesús anuncia.

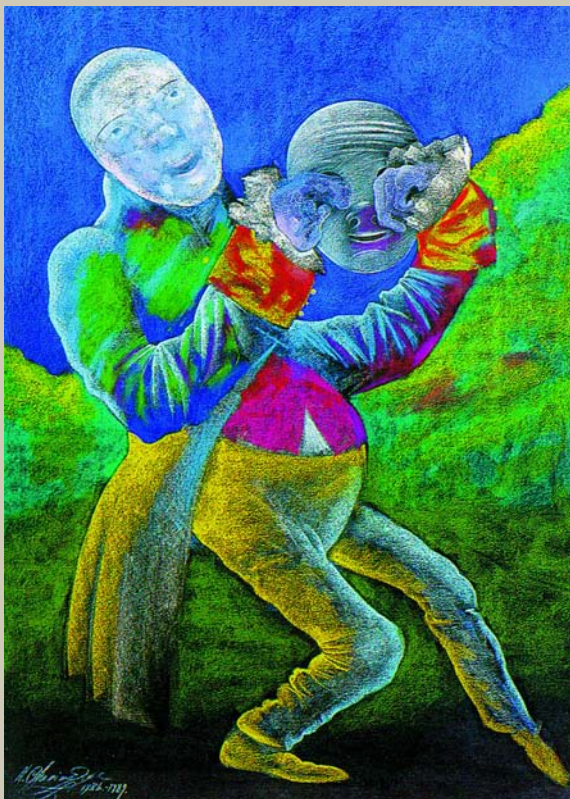

Jerusalem. Mosaic de Sant Vitale (segle VI). Ravenna.

e PARAULES AMB RESSÒ

HIPO- CRESIA

Quan pregunten a Jesús si cal o no pagar el tribut al Cèsar, diu el text que *Jesús es va adonar de la seva hipocresia*. Es refereix a la gran contradicció entre els afalacs del començament (*Mestre, sabem que dius la veritat... ensenyes de debò el camí de Déu*) i les intencions (*volen sorprendre'l en alguna paraula comprometedora*). El terme «hipocresia»

en la llengua grega antiga es referia a representar un paper en el teatre. D'aquí que l'hipòcrita, en el camp religiós, sigui la persona pròxima a Déu en aparença. És el qui realment no té fe, ja que enforca les coses com una estratègia i no com una pregunta real sobre la voluntat de Déu.

Jesús respon a la pregunta amb una altra pregunta: *Per què em poseu a prova?* Jesús els retreu que el vulguin «temptar». Així, en el desert, el poble posa a prova Déu; és a dir, vol mesurar fins on arriba el poder de Déu per salvar-los. Això indica una gran desconfiança. Els qui volen posar a prova Jesús no es comporten lleialment, sinó com a «temptadors», semblants al diable.

POSAR A PROVA

El terme hipocresia volia dir representar un paper en el teatre.
Pintura de Mikhail Xemiakin.

Evangelis Sinòptics

L'episodi del tribut al Cèsar també es troba en Mt 22,15-22 i Lc 20,20-26. Les diferències entre els tres evangelis són més aviat poques. Potser la més significativa és l'explicació que donen de l'actitud interior dels adversaris de Jesús. Ja hem vist que Marc parla d'hipocresia. Mateu es refereix a la seva malícia, mentre que Lluc diu que Jesús s'adona de la seva intriga. Els qui lloen la rectitud i la sinceritat de Jesús són plens, ells mateixos, de mentida i pecat.

El tema del tribut al Cèsar torna a sortir en el moment de la passió. Jesús és acusat que prohibeix de pagar tributs al Cèsar (Lc 22,2). L'acusació no té cap fonament. Ho mostra el text que comentem: Jesús no es pronuncia de la manera que voldrien els qui pretenen acusar-lo.

Antic Testament

La pràctica de fer pagar tribut era normal en els imperis i reialmes antics. Significava submissió. Sovint es tracta d'un tribut col·lectiu. Així, les poblacions cananees han de pagar tribut als jueus en temps de Salomó (1Re 9,20-23). El problema es presenta quan David vol fer el cens del poble per tal de fer front a les despeses de la seva cort i del

seu exèrcit, tal com el profeta Samuel havia anunciat (vegeu 1Sa 8,10-18). David fa el cens i Déu afligeix el poble amb la pesta. David reconeix el seu pecat: el poble pertany només a Déu. El rei no n'és el propietari (vegeu 2Sa 24).

Nou Testament

Abans hem parlat del llibre de l'Apocalipsi i de la seva contraposició frontal amb l'emperador, vist com a perseguidor de l'Església i aliat de Satanàs. En canvi, i en un context social i polític diferent, l'emperador i les autoritats romanes són vistos com algú que està al servei de Déu, en la mesura que fan justícia i castiguen els malvats. Per això, cal acceptar un sistema polític que tingui garanties sufi-

cients. Els impostos, cal pagar-los (Rm 13,1-7). En termes semblants s'expressa la Primera carta de Pere: «respecteu l'emperador» (2,17).

En els imperis antics pagar tribut era un signe de submissió.

EL TEXT ENS PARLA

La preocupació de Jesús és l'anunci del regnat de Déu. Que Déu s'hagi volgut fer present en la vida dels homes, és la gran notícia. Tot queda supeditat a aquesta bona nova, que és alliberadora i que dóna entrada al món nou. Déu arriba a la vida de les persones, l'evangelí del Regne es difon i llavors tot comença a ser possible. La resposta que Jesús demana es pot dir de moltes maneres: entrar al Regne, buscar el Regne... en definitiva, donar a Déu el que és de Déu. En primer lloc, el respecte, el reconeixement, l'amor amb tot el cor, amb tota l'ànima, amb tot el pensament, amb tota la força. En segon lloc, donar-li (sí, a ell!) l'amor als altres a qui cal tractar com a nosaltres mateixos.

Els fariseus no han entès què predica Jesús. I no dubten d'aliar-se amb els herodians. És una aliança contra natura, que ja havia funcionat en el cas de l'home curat en dissabte (Mc 3,6). En el fons, els fariseus són víctimes de la seva maquinació malèvola. Per què volen demanar comptes si ells mateixos es mouen entre dues aigües i accepten de fet el diner romà? La veritat passa en primer lloc pel cor d'un mateix. És allí, des de la claredat, des de la sinceritat, des d'on es pot parlar. A Jesús li diuen que és amic de la veritat perquè

no fa distinció de persones, tracta tothom amb justícia i igualtat. Això vol dir que el seu cor és net i que pot ensenyar el camí de Déu. Més enllà de qualsevol estratègia o posicionament que *no* toquen el punt neuràlgic (el camí de Déu!), Jesús ensenya quin és aquest camí: donar a Déu allò que li pertoca. Aquest és el gran repte del qui creu. Les altres opcions de la vida, en el camp que sigui, provenen d'aquesta.

Jesús té el cor net i ensenya el camí de Déu. Crist davant el gran sacerdot. Pintura de Gerrit van Honthorst (1590-1656). National Gallery. Londres.

TORNEM A LLEGIR EL TEXT I FEM SILENCI

INTERROGANT LA NOSTRA VIDA

- Jesús diu que primerament cal donar a Déu el que és de Déu. Preguntem-nos si li donem la nostra adhesió, el nostre cor, la nostra vida. O bé si la nostra fe és estratègica, de circumstàncies. Preguntem-nos també què donem en concret al Déu que ens salva de l'orgull i l'egoisme i ens convida a la sinceritat de cor.
- Cal donar al Cèsar el que és del Cèsar. Preguntem-nos com vivim en aquesta societat, en aquest món. De quina manera ens preocupem pels grans problemes que l'afligeixen, o fins a quin punt vivim tancats en una torre d'ivori? Quina és la nostra aportació a la ciutat, a la col·lectivitat, al país? El cristianisme no és un escapisme.

El cristianisme no és un escapisme de la societat.

EL TEXT ENS CONVIDA A PREGAR

- Silenci perquè cadascú es pregunti què ha descobert. Hi pot haver un intercanvi amb els altres.
- Preguem amb el Parenostre («no permeteu que nosaltres caiguem en la temptació»), el Magníficat o bé un salm. Us suggerim el salm 115 o el 29.

UNITS A LA FE DE L'ESGLÉSIA

En el cristianisme Déu i la persona humana s'impliquen mútuament. Darrere la persona humana hi ha tot el que la humanitat té de positiu i realment és: llibertat, pensament, compromís, amor, recerca de Déu. Cal defensar amb Jesús el goig i el sentit d'una existència digna per a tothom, en lluita contra el pecat. Les coses bones són un valor en elles mateixes perquè el Pare les ha creades i ens les regala abundantment.

El Concili Vaticà II urgeix els cristians que obrin les seves consciències a la resposta que l'evangeli demana. Llegim en la Constitució

«Gaudium et Spes»: «Per l'adhesió i fidelitat a l'evangeli, per l'acompliment de la seva missió en el món, l'Església, a qui pertoca promoure i redreçar tot allò que és veritable, bo i bell en la comunitat humana, enforteix la pau entre els homes per a glòria de Déu» (n. 76).

CAP A ON ENS ENCAMINA L'ESPERIT SANT?

- Intentem emmirallar-nos en Jesús, que s'havia guanyat la vida a Natzaret. Tenia un estil de vida senzill i pobre. Amic de la veritat i de la justícia, era lliure perquè no tenia poder polític, econòmic, cultural ni religiós. Per això podia parlar i ensenyar de debò el camí de Déu. Anunciem-lo també nosaltres.
- Replegar-nos sobre nosaltres mateixos, en nom de l'estratègia, de la por o de la poca fe, és una temptació real. Cal sortir enfora, a compartir, des de l'absoluta primacia de Déu, les urgències del temps present. L'Església ha de viure sense fer distinció de persones, lliure de tot poder i en escolta constant de les necessitats de la gent.

LA RESURRECCIÓ DEL SENYOR

(Mc 16, 1-8)

¹ Passat el repòs del dissabte, Maria Magdalena, Maria, mare de Jaume, i Salomé van comprar olis aromàtics per anar a ungir el cos de Jesús. ² El diumenge, molt de matí, arribaren al sepulcre a la sortida del sol. ³ Es deien entre elles:

– ¿Qui ens farà rodolar la pedra de l’entrada del sepulcre?

⁴ Llavors van alçar els ulls i s’adonaren que la pedra ja havia estat apartada; era una pedra realment molt grossa.

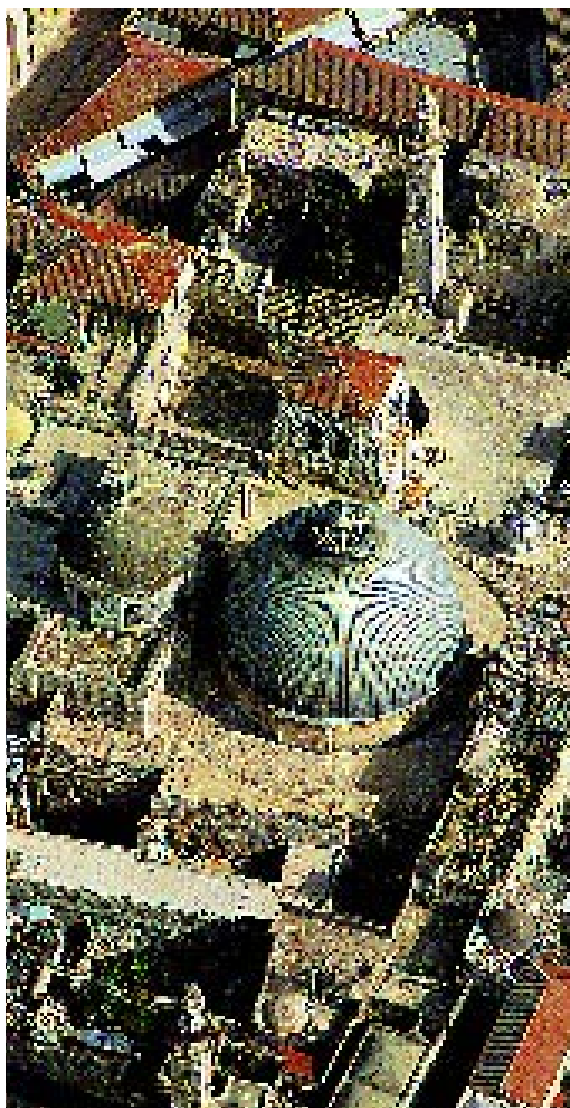
⁵ Van entrar al sepulcre i veieren assegut a la dreta un jove vestit de blanc, i s’esglaiaren. ⁶ Ell els diu:

– No us espanteu. Vosaltres busqueu Jesús de Natzaret, el crucificat: ha ressuscitat, no és aquí. Mireu el lloc on l’havien posat. ⁷ Però ara aneu a dir als seus deixebles i a Pere: Ell va davant vostre a Galilea; allà el veureu, tal com us va dir.

⁸ Elles sortiren del sepulcre i van fugir, plenes d’esglai i tremoloses; i no digueren res a ningú, perquè tenien por. ■

“Mireu el lloc on l’havien posat”.
Icona de Teòfanes de Creta (segle XVI). Monestir de Stavronikita (Mont Athos).

INFORMACIONS D'INTERÈS

Geogràfiques

Mc 15,46 fa pensar que el sepulcre de Jesús és a prop del Gòlgota, que vol dir «lloc de la Calavera», l'indret on van crucificar Jesús. L'evangeli de Joan precisa una mica més i diu que es tracta d'un hort situat a l'indret on havien crucificat Jesús, és a dir, al Gòlgota (Jn 19,41). Aquest turonet rocós, conegut per les execucions que s'hi realitzen i pel fet de ser un cementiri, es trobava fora de les muralles de Jerusalem, davant mateix de la ciutat. Actualment, les restes del Gòlgota cauen dins la basílica de la Resurrecció o del Sant Sepulcre. Galilea és el marc habitual de la predicació de Jesús, abans que aquest iniciï el seu viatge cap a Jerusalem. Els fets narrats en Mc 1,14-9,50 passen majoritàriament a Galilea.

Socioreligioses

El *dissabte* és, per als jueus, el dia beneït per Déu, ja que Déu reposa de l'obra creadora (Gn 2,3). Però també és un dia assenyalat perquè molts textos el relacionen amb l'alliberament d'Egipte. Llegim en Dt 5,15: *Recorda't que eres esclau en el país d'Egipte, i que el Senyor, el teu Déu, te'n va fer sortir amb mà forta i braç poderós: per això el*

La basílica de la Resurrecció o del Sant Sepulcre de Jerusalem.

Senyor, el teu Déu, et mana de respectar el repòs del dissabte. Aquest repòs és sagrat, i fins i tot els animals han de deixar de treballar. El dissabte és un dia dedicat al Senyor.

El gest de les dones d'anar, l'endemà del dissabte, al sepulcre per *ungir* Jesús pertany als ritus de sepultura. Les dones volen fer les uncions del cadàver que el capvespre del divendres no havien tingut temps de fer. En efecte, el repòs del dissabte començava divendres al capvespre, quan el sol es ponia. Els jueus ungien els cadàvers amb oli, però el fet d'ungir-los amb olis aromàtics només ho veiem testificat en el cas dels reis (vegeu 2Cr 16,14). L'acció de les dones està en continuïtat amb el que una dona havia fet a Betània: buidar sobre el cap de Jesús una ampolleta de perfum de nard (vegeu Mc 14,3-9 i Mt 26,6-13). Jesús havia

vist en aquella acció una referència a la seva sepultura: *Aquesta dona ha fet el que podia fer: s'ha anticipat a ungir el meu cos preparant-lo per a la sepultura* (Mc 14,8).

Les tombes eren sovint excavades a la roca en temps de Jesús. Almenys les tombes pertanyents a personatges importants, com Josep d'Arimatea, en una de les quals fou sepultat Jesús. Tenien l'entrada al nivell del sòl o bé al capdavall d'unes escales que donaven al sepulcre situat sota terra. La porta era una pedra circular molt grossa, que es feia rodolar cap al costat. Dins la cova sepulcral, els cadàvers eren col·locats en un banc de pedra adossat a la paret per tal de ser netejats i ungits. Se'ls enterrava en un dels nínxols excavats circularment dins la cova.

Tomba jueva del segle I. Natzaret.

Jesús posat al sepulcre. Escultura de 1699. Església de Saint-Thégonnec (Bretanya).

Simbolismes

Les dones van al sepulcre en diumenge, el primer dia de la setmana. En quin moment? Marc ens dona dues indicacions de temps: *molt de matí* i *a la sortida del sol*. El naixement del dia és ràpid a Jerusalem, i potser les dues expressions volen indicar el moment de l'aurora. En això hi pot haver una càrrega simbòlica: les dones caminen cap al sepulcre, lloc tancat i fosc, mentre comença a obrir-se la llum del dia, la llum que parla de la novetat de la resurrecció del Crist.

QUIN TIPUS DE TEXT COMENTEM?

En aquest relat, s'hi barregen diversos elements. D'una banda, la narració recorda de prop l'anunci cristià fonamental, l'anunci de Pasqua: Jesús ha ressuscitat, no és aquí. Per tant, l'anunci, la proclamació del missatge hi tenen un paper central. D'altra banda, en el text hi ha una manifestació o revelació divina, mitjançant la figura del jove vestit de blanc, que provoca esglai i por en les dones. A més de la manifestació divina i de l'anunci

que la segueix, hi ha una referència a la missió que reben les dones: comunicar a Pere i als altres deixebles l'anunci que el jove els ha fet.

*Celebració de la Pasqua al
Sant Sepulcre.
La llum parla de la novetat
de la resurrecció de Crist.*

SITUEM EL TEXT EN EL CONJUNT DE L'EVANGELI

En el títol de l'evangelí segons Marc llegim: *Evangelí de Jesús, el Messies, Fill de Déu*. El títol s'explica en les dues parts de l'evangelí: a la primera, Jesús és el Messies incomprès (1,14-8,30) i a la segona és el Fill de Déu que dona la vida (8,31-16,8). En ple relat de la passió, davant la pregunta de Caifàs, Jesús proclama en primera persona que és Messies i Fill de Déu (vegeu 14,61-62): *Sí, sóc jo*, és la resposta al gran sacerdot. Davant de Pilat, Jesús és presentat com el rei dels jueus, és a dir, com el Messies d'Israel, fins al punt que els soldats en fan burla. No en fa cap burla, ans al contrari, el centurió que, veient la manera com Jesús ha expirat, exclama: *Aquest home era Fill de Déu* (15,39). Així, doncs, tant davant els jueus (Caifàs) com davant els pagans, els qui no són jueus (Pilat, els soldats, el centurió), queda clar qui és Jesús. Tots ho manifesten, acabant-se ja l'evangelí i en repeticó del títol (Mc 1,1). Només hi fa falta una última precisió, la més desconcertant: Jesús ha ressuscitat. Aquest és l'últim missatge: el sepulcre és buit. L'esquema dels fets relatius a la passió, mort i resurrecció de Jesús és el següent:

14,1-11	Complot contra Jesús i unció a Betània
14,12-26	L'últim sopar
14,27-52	A la muntanya de les Oliveres: pregària a Getsemaní i detenció
14,53-72	Interrogatori de Jesús davant el Sanedrí i negacions de Pere
15,1-20	Interrogatori i sentència de Jesús davant de Pilat i burles dels soldats
15,21-47	Crucifixió, mort i sepultura de Jesús
16,1-8	El sepulcre buit

SEGUIM EL FIL DEL TEXT

El relat es refereix a dos moments successius: passat el repòs del dissabte, és a dir, dissabte després que el sol s'ha post (ja som diumenge!) i diumenge a trenc d'alba. Les botigues obren després de la posta de sol de dissabte i això permet a les dones d'anar a comprar olis barrejats amb aromes. Quan el dia comença a clarejar, tres dones (Maria Magdalena, Maria, mare de Jaume, i Salomé) se'n van cap al sepulcre. Són les que havien vist com Jesús era crucificat i moria, i era sepultat. Són deixebles d'ell. L'havien seguit des de Galilea (15,40-41). L'escena recorda els tres deixebles masculins (Pere, Jaume i Joan) que han estat testimonis de la transfiguració de Jesús a la muntanya.

Les dones arriben al sepulcre, hi entren i en surten. Són les tres escenes de la narració. L'arribada al sepulcre és marcada pel problema de la pedra. Van al sepulcre però no saben si hi podran entrar. L'obstacle, però, desapareix: la pedra ha estat apartada. El fet és del tot sorprenent. Tan bon punt entren al sepulcre, tenen un fort esglai: en comptes d'un home mort, aja-
gut i embolcallat amb un llençol, troben un jo-
ve viu, assegut i vestit de blanc. El canvi és to-
tal, complet. La segona sorpresa (veure un jove
dins el sepulcre) supera amb escreix la primera
(veure la pedra del sepulcre apartada). El jove
les asserena i els parla d'aquell que busquen.

*Les dones en el sepulcre de Jesús.
Mosaic del segle XIII. Baptisteri de la Catedral de Florència.*

Resulta que el qui elles han vist crucificat i sepul-
tat, ara no és on l'havien dipositat: ha ressuscit-
tat, ja no és al sepulcre, viu més enllà de la
mort. Aquest és el missatge que han de fer arri-
bar als deixebles i a Pere, d'acord amb allò
que Jesús mateix els havia anunciat abans de
morir: *després de la meva resurrecció, aniré da-
vant vostre a Galilea* (Mc 14,28). Els ho havia
dit feia tres dies i ara es compleix. Allà, a Gali-
lea, on van viure amb Jesús, el veuran ressuscit-
tat. És la tercera visió: la pedra, el jove i, final-
ment, Jesús, el crucificat i ressuscitat. La tercera
escena és ràpida. Tan bon punt les dones surten
del sepulcre, l'esglai i el tremolor se les mengen.
Fugen d'aquell lloc i callen com mortes, elles
que surten d'un sepulcre on només hi ha vida!
No diuen res a ningú, ara que podrien parlar a
cor obert d'allò que és la novetat de la història
humana! Estan atrapades per la por, ara que no
hi ha res a témer i que tot s'ha d'explicar!
Més enllà de la reacció paradoxal de les do-
nes, que evoca precisament el contrari (ara és
el moment de la confiança, de la joia, de l'a-
nunci!), resta la invitació fonamental: anar a
Galilea i veure-hi Jesús. El ressuscitat se'ls apa-
reixerà. El relat acaba amb una punta d'iro-
nia. També els tres deixebles masculins, bai-
xant de la muntanya, no entenien què volia
dir ressuscitar d'entre els morts (Mc 9,10). Qui
vulgui entendre-ho, que vagi a Galilea!

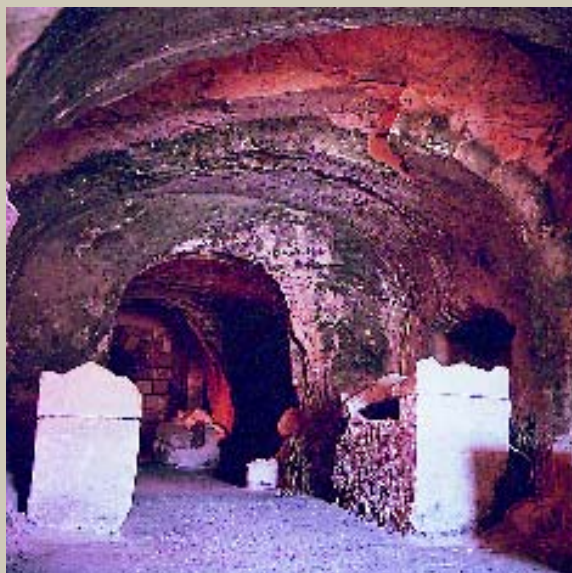
e PARAULES AMB RESSÒ

JOVE

El jove del sepulcre actua com un enviat de Déu. Se'l pot contraposar a un altre jove: el que fuig nu a l'hort de Getsemaní quan detenen Jesús (Mc 14,51-52). A Getsemaní el jove que fuig nu accentua la soledat total que acompanyarà Jesús durant la passió; en canvi, el jove del sepulcre està assegut a la dreta i va vestit de blanc, senyals de la participació en la glòria i la benaurança divines. El vestit blanc ens recorda Jesús transfigurat (Mc 9,3), imatge que, com vèiem en la fitxa 5, anticipa la seva resurrecció.

SEURE A LA DRETA

Seure a la dreta és la posició pròpia del Fill de Déu enaltit i glorificat, ressuscitat. Jesús mateix en

parla davant de Caifàs: *Veureu el Fill de l'home assegut a la dreta del Totpoderós i venint amb els núvols del cel* (Mc 14,62). La imatge s'inspira en el Salm 110, citat en Mc 12,36 a propòsit del Messies: *David mateix, mogut per l'Esperit Sant, va dir: «El Senyor digué al meu Senyor: Seu a la meua dreta...»*

NO ÉS AQUÍ

L'evangelí subratlla que Jesús ha ressuscitat realment i que, per tant, no és allí, dins el sepulcre. El qui era mort, ara viu, i es trobarà amb els deixebles a Galilea. La tomba, pel fet de la resurrecció, ja no és el lloc on es pot trobar Jesús! Déu, pel seu poder i pel seu amor, pot rescatar els seus de les urpes de la mort. Com que és un Déu de vius i vol la vida, pot fins i tot realitzar això quan la mort ja ha arribat, quan la persona ja ha mort. En el cas de Jesús, ell ha mort per la malícia dels homes, i Déu el ressuscita reivindicant així, meravellósament, el seu Fill estimat. Ho llegim al final de la paràbola dels vinyaters homicides: *¿No heu llegit allò que diu l'Escriptura: La pedra rebutjada pels constructors ara és la pedra principal. És el Senyor qui ho ha fet i els nostres ulls se'n meravellen?* (Mc 12,10-11).

*Tomba de la necròpolis jueva de Bet Xearim.
La tomba ja no és el lloc on es pot trobar Jesús!*

Evangelis Sinòptics

Els textos pròxims al relat marcà del sepulcre buit són Mt 28,1-8; Lc 23,56-24,11. Aquests textos tenen entre ells algunes divergències que salten a la vista. Mateu parla d'un terratrèmol relacionant-lo amb la baixada de l'enviat diví (aquí se li diu àngel) que treu la pedra. Mateu subratlla així que la resurrecció és una gran manifestació del poder de Déu, unida estretament a la mort de Jesús, després de la qual també es produeix un terratrèmol (Mt 27,51). Mateu ha afegit de la seva pròpia tradició l'episodi del segellament de la pedra i dels guardes posats a vigilar la sepultura (Mt 27,62-66). Més endavant, aquest fet servirà per a explicar la versió jueva dels fets (Mt 28,11-15). Pel seu costat, la narració de Lluc és la que acostuma més el moment de la resurrecció a la transfiguració. Així s'explica que, en comptes del jove del sepulcre (Marc), hi hagi l'aparició de dos homes amb vestits resplendents, que recorden Moisès i Elies durant la transfiguració (compareu Lc 9,30-31 i Lc 24,4-7).

Tots els evangelis subratllen el paper de les dones, i en concret de Maria Magdalena. En el relat de Jn 20,1-9, Maria Magdalena va tota sola al sepulcre. Els canvis en el detall obeeixen al fet que cada evangelista explica el que ha passat des de la seva òptica. Les perspectives són complementàries i, en bona part, coincidents.

*La resurrecció.
Pintura de "El Greco" (1541-1614). Museu del Prado.
Madrid.*

Antic Testament

La fe en la resurrecció es troba a l'Antic Testament només en els textos més recents. Així, Dn 12,2: *Molts dels qui dormen a la pols de la terra es desvetllaran*. En aquesta mateixa línia podeu veure Is 26,19: *Que visquin els teus morts, Senyor, que ressuscitin les seves despulles!* Consulteu igualment Ez 37,1-14 i Sv 2,23-3,9.

Nou Testament

Tal com passa a l'Antic Testament, en el Nou Testament hi ha relats que no parlen de resurrecció (viure amb una vida nova, immortal), sinó de «retorn a la vida» (tornar a la vida actual per un temps suplementari). Aquest és el cas de la filla de Jaire, del fill de la viuda de Naïm o de Llätzer, persones que Jesús retorna a la vida. O bé Dorques i Èutic, tornats a la vida, respectivament, per Pere i Pau.

La resurrecció dels cristians és participar en la resurrecció de Jesús, és a dir, d'una vida nova: *Així com el Pare ressuscita els morts i els dóna la vida, també el Fill dóna la vida a qui vol* (Jn 5,21). O bé 1Co 6,14: *Déu, que va ressuscitar el Senyor, també ens ressuscitarà a nosaltres amb el seu poder*. Els qui anuncien l'evangeli anuncien, per damunt de tot, Jesucrist mort i ressuscitat (vegeu Ac 4,2, per exemple). La fe és fe en la resurrecció del Senyor Jesucrist, tal com llegim en Rm 10,9: *Si creus en el teu cor que Déu ha ressuscitat (Jesús) d'entre els morts, et salvaràs*. L'afirmació fonamental és la de Jn 11,25, on Jesús diu: *Jo sóc la resurrecció i la vida*.

EL TEXT ENS PARLA

Tres dones del grup de Jesús tenen una iniciativa ben humana: anar a ungir el cos mort del crucificat. S'aferren a la seva experiència passada... Han vist com Jesús moria a la creu i com el sepultaven. I emprenen el camí, conversant sobre la pedra del sepulcre, el senyal més evident de la força aclaparadora de la mort. Però aquella iniciativa fonamentada en el record queda capgirada. Primera sorpresa: la pedra, ben grossa, ha estat apartada. Immediatament entren al sepulcre. Segona sorpresa: un jove i un missatge en comptes d'un cadàver. *Vosaltres busqueu Jesús de Natzaret, el crucificat: ha ressuscitat, no és aquí*. Aquella iniciativa humana ja no té sentit: el crucificat és ara el ressuscitat. Ara és el moment en què Déu duu a terme el seu projecte. La seva acció desfà els projectes humans, i desconcerta. Les dones busquen el Jesús que coneixen, el mestre Jesús de Natzaret, el crucificat. Aquest Jesús *ha ressuscitat*, o millor, *ha estat ressuscitat*, indicant així allò que Déu ha obrat en Jesús.

El punt fonamental són les paraules del jove, l'anunci de la resurrecció i, per tant, la buidor i l'absurditat del sepulcre. Ara es compleix allò que Jesús havia anat dient sobre ell mateix, sobre la seva mort i resurrecció (Mc 8,31; 9,31; 10,34). I, tot seguit, una missió:

Aneu. Cal sortir del sepulcre i anar als deixebles i a Pere per convidar-los a sortir de Jerusalem, a seguir de nou Jesús, com al començament a Galilea. On s'havia començat a proclamar el missatge del Regne, allà mateix, caldrà proclamar el missatge de la resurrecció. Jesús ressuscitat pren ara la iniciativa. Tant se val que les dones s'espantin i callin, tant és que els deixebles hagin fugit a Getsemaní o que Pere l'hagi negat. Ara el veuran perquè ell va al davant. Els ho havia dit a l'últim sopar, abans que el pastor fos mort (Mc 14,27-28). Però el pastor és viu i va davant del ramat, que es tornarà a aplegar.

L'evangelí de Marc acaba de manera sorprenent i paradoxal. Aparentment, el relat queda a l'aire. De fet, tot queda prou clar. Anar a Galilea és renovar el compromís de seguir Jesús, de tornar a començar el camí que, en tots i cadascú, passa per la creu i culmina en la resurrecció. N'hi ha prou de creure en el qui Déu estima, enviat a anunciar el Regne amb fets i paraules, el qui dóna la vida per rescatar-nos de la mort amb la seva mort, el qui vindrà a visitar-nos gloriós.

*Fragment d'un fresc de Fra Angelico (1400-1455). Convent de Sant Marc. Florència.
El pastor és viu i va davant del ramat.*

La presència de Jesús ressuscitat transforma i renova els creients.

TORNEM A LLEGIR EL TEXT I FEM SILENCI

INTERROGANT LA NOSTRA VIDA

- Els nostres projectes, ¿són oberts a la novetat que ens ve de Déu? ¿O bé queden limitats per la por, el dubte, la indecisió, el silenci evasiu?
- ¿Sabem veure com Déu actua, més enllà de les falses seguretats, en la creu de Jesús, en la pedra apartada, en la proclamació d'un missatge de vida? La nostra fe, ¿ens ajuda a descobrir l'acció de Déu en nosaltres, en els altres, en l'Església, en el món?

CONVIDATS A PREGAR

- Silenci perquè cadascú es pregunti què ha descobert. Hi pot haver un intercanvi amb els altres.
- Preguem amb el Parenostre («Pare nostre que esteu en el cel»), el Magníficat o bé un salm. Us suggerim el salm 118.

- Podem pregar pels difunts, sabent que estem en comunió amb l'Església del cel.

UNITS A LA FE DE L'ESGLÉSIA

La fe de l'Església és al mateix temps un missatge que compartim (creiem que Jesús ha ressuscitat) i una experiència personal i comunitària que anem fent (creiem en Jesús ressuscitat). Creure en Jesús mort i ressuscitat vol dir adonar-nos de la seva presència constant, que transforma i renova. Així caminem cap a la pàtria del cel, cap al Regne realitzat del tot. Qui creu en Jesús mort i ressuscitat veu els seus projectes des de la gràcia que Déu li dóna per a realitzar-los. La fe es viu i es passa en comunitat. La nostra fe és la fe de l'Església, com diem quan algú és batejat, és a dir, sepultat i ressuscitat en Crist (Rm 6,3.11). Pel baptisme rebem una nova «identitat» i «esperem» la plenitud, la vida de la glòria. El Credo és el Símbol de la fe, és a dir, el resum d'allò que creiem. Recordar-lo ara, sobretot en aquells punts que parlen de la resurrecció, ens servirà per a unir-nos a la fe de l'Església.

CAP A ON ENS ENCAMINA L'ESPERIT SANT?

- Jesús no ha de ser una simple referència del passat. Hem de convertir Jesús i el seu missatge del Regne en molt més que un sepulcre ple de records i gestos emotius. L'evangeli no pot ser lletra morta.
- El missatge sobre Jesús ressuscitat dóna claror a la nostra vida. La resurrecció ens fa mirar endavant, ens obre al futur i a l'esperança.
- Som enviats. Tenim la missió d'anunciar l'evangeli. Si nosaltres callem, parlaran les pedres. No podem quedar-nos al costat d'un sepulcre buit, mirant enrere. N'hi ha molts que esperen el tresor de l'evangeli.

**Associació Bíblica
de Catalunya**